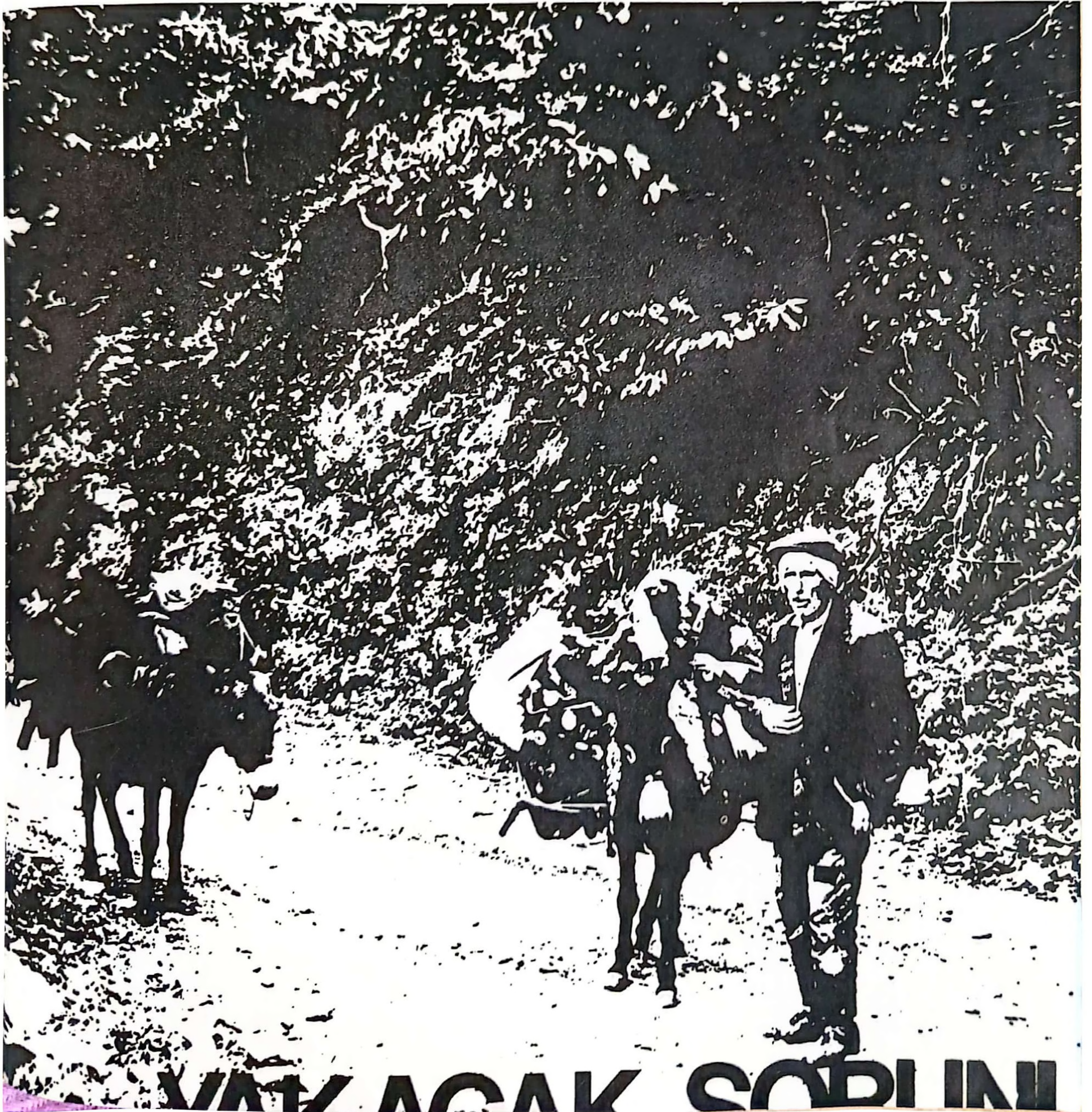
halkın ormanı

4

halkın ormanı

iki aylık ormancılık - ekonomi dergisi

Ocak - Şubat 1978, Cilt: 1, Sayı: 4

Fiatı: **15 TL.**

SAHİBİ: **FEVZİ YILMAZ**

SORUMLU YAZI İŞLERİ MD.:
SAVAŞ EMEK

KAPAK:
KORHAN ATAY

SAYFA DÜZENİ:
L. GEDİZLİOĞLU

İDARE YERİ:
1451 Sokak No: 13
Alsancak - İZMİR
Tel: 13 69 50

YAZIŞMA VE ABONE ADRESİ:
P.K. 53 KONAK - İZMİR

DİZGİ - BASKI:
MURAT MATBAACILIK Koll. Şti.
Tel: 27 45 71 İSTANBUL

DERGİDEN KAYNAK GÖSTERMEK KOŞULUYLA ALINTI YAPILABİLİR.

ABONE KOŞULLARI:
YILLIK: 90 TL., 6 AYLIK: 45 TL.
YURT DIŞI YILLIK: 180 TL.

ABONE İÇİN BANKA HESAP NO:
HALKIN ORMANI İŞ BANKASI KARŞIYAKA ŞUBESİ TAS G: 720 İZMİR

İLAN KOŞULLARI: SİYAH - BEYAZ SÜTUN SANTİMİ: 75 TL.

1/4 SAYFA: 1000 TL. 1/2 SAYFA: 2000 TL. TAM SAYFA: 4000 TL. ÇOK RENKLİ 1/4 SAYFA: 3000 TL. 1/2 SAYFA: 5.500 TL. TAM SAYFA: 10.000 TL. YAYIN İLANLARINDA VE SÜREKLİ ANLAŞMALARDA İNDİRİM YAPILIR.

halkın ormanı 4

İÇİNDEKİLER

OKUYUCULARIMIZA 2

YAKACAK SORUNU 3

DÜNYADA YAKACAK ODUN KULLANIMI 11

ORMAN KÖYLÜLERİ VE SUÇLAR 14

TARTIŞMA 22

İZMİR DEĞİRMENDERE'DE ORMAN VE KIYI YAĞMASI (2) 25

HER SAYI BİR ÜLKEDEN 30

OKUYUCU KÖŞESİ 33

HABERLER 35

DÜNYA ORMANCILIĞI 41

OKUYUCULARIMIZA :

Üçüncü sayımızla birlikte açtığımız abone kampanyası başarılı bir şekilde sürüyor. Geçen sayıda 286 olan abone sayısı, bu sayımız baskıya hazırlanırken 488'e ulaştı.

Abone ve okuyucu sayısını arttırmak için yeni bir önerimiz var. Her abonemizden çevresindeki iki kişiyi abone yapmasını istiyoruz. Bu önerimizi desteklediğiniz takdirde, abone sayımız bir anda üç katına çıkacaktır. Bu malî açıdan bir garanti olduğu kadar, eskisine oranla iki kat fazla kişinin ormancılık sorunlarının tartışılmasına katılması, üç kat fazla kişinin ortak bir haberleşme aracına kavuşması demektir.

Bu önerimizi de destekliyeceğinize inanıyoruz. Saygılarımızla..

HALKIN ORMANI, iki ayda bir çıkar ormancılık - ekonomi dergisi;
Abone koşulları : Yurt içi yıllık 90 TL. ☐, 6 Aylık 45 TL. ☐, Yurt dışı yıllık 180 TL. ☐, 6 Aylık 90 TL. ☐ dir.
Abone koşullarını kabul ediyorum. Abone bedelini
☐ Posta havalesi ile, ☐ TAS G: 720 No.lu İşbankası Karşıyaka Şubesi - İzmir hesabına gönderdim.

1. İMZA : .... TARİH : ....

2. ADI SOYADI : ....

3. MESLEĞİ VE ÇALIŞTIĞI YER : ....

4. ADRES : ....

....

....

....

Yakacak sorunu

Halkımızın en önemli sorunlarından birisi de hiç kuşkusuz yakacak sorunudur. Özellikle kış aylarında halkımızın ısınma sorunu üzerine günlük gazetelerde, radyo ve televizyonda birçok habere rastlanır. Hemen bütün siyasiler ve genel olarak devlet yöneticileri bu konu ile ilgili demeçlerle halkı avutmaya çalışırlar. Yaz başlarından itibaren de konu yavaş yavaş unutturulmaya çalışılır. Bir dahaki kış dönemine kadar yakacak konusu gündeme gelmez.

Bizler bu konunun tartışılmasını ve halk yararına çözümler bulunmasını istiyoruz. Bu görevimizi de yaz demeden kış demeden yerine getirmeye çalışacağız. Yakacak konusunda ileri sürülen bütün görüşleri dikkatle ele almak ve bunları halkımızın taleplerine uygunluğu açısından eleştirmek zorunda olduğumuzu inanıyoruz. Bugün birçok kişi ve örgüt yakacak sorununu ele alıp çoğu zaman çözümler de önermektedirler. Bütün bu görüşlerin ortak noktası odun ve tezeğin tüketimini azaltıcı tedbirler önermektir. Ancak birçoğu için rahatlıkla söyliyebiliriz ki; kendi kaynaklarımıza güvenmek ve dışa bağımlılıktan kurtulmak için acil ve hemen uygulanabilir çözümler önerilmemektedir.

Dergimizde ele aldığımız rakamlar ve yararlandığımız kaynaklar yeni ve bulunmaz değildir. Kuşkusuz bu soruna ilgi duyan herkes bu bilgileri kolaylıkla derleyebilir. Ancak bizim yapmaya çalıştığımız, çözüm yolları konusunda Türkiye gerçeklerini bütün katılığı ile kavramak, kendi arzu ve taleplerimizi halkın talepleri yerine koyma yanlışlığına düşmemek, kısaca romantizmden uzak durmaktır. Bu yüzden kolaylıkla söyliyebiliriz ki, görüşlerimiz bazılarına, özellikle meslek dargörüşlülüğü ve devletçilik —burjuva devletçilik— batağına saplanmış olanlara ters gelecektir. Ancak bu tepkileri kararlılıkla göğüsliyeceğimiz açıktır.

Dergimiz halkımızın acil taleplerinin savunulmasında bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da iyiniyetli ve halka dayanan her çabayı sonuna kadar destekliyecektir. Açıkça belirtelim ki bugün bilimsellik adına rakkamların arkasına gömülüp fikir cimnastiği yapanlarla, büyük bürokratlara ve hakim sınıf ideologlarına şirin görünmek için popülizm batağında kulaç atanlar da gerçekten halkın taleplerini savunmakta kararlı olurlarsa ileri sürdükleri yanlış görüşlerden döneceklerdir.

Dergimizin temel ilkesi olan **kendi gücümüze ve kaynaklarımıza güvenelim** ilkesini kabullenmek için yeniden mevzilenen dünyaya bakmak yeterlidir. Türkiye gibi geri bir tarım ülkesi için bugün üçüncü dünya ülkelerinin büyük çoğunluğunun benimsediği kendi öz kaynaklarına dayanmaktan başka çözüm, hayatın gerçekleri karşısında geçersiz kalmaktadır.

Yakacak sorunu hepimizin bildiği gibi özünde bir enerji sorunudur. Bu açı-

dan yurdumuzun enerji kaynakları ve izlenen enerji politikasını incelemeden yakacak sorunu konusunda berrak görüşlere sahip olmamız imkansızdır. Ancak genel anlamda enerji sorunu esasta bir uzmanlık konusudur. Biz burada çeşitli biçimlerde derlediğimiz bazı bilgileri vermek ve bunlardan sonuçlar çıkartmak zorundayız.

Odun ve tezek konusunu ileride incelemek üzere önce genel enerji durumumuz konusunda bazı bilgiler verelim. Hemen belirtelim ki, bu yazımız bilimsel bir araştırma değildir. Bu nedenle de ele aldığımız konuları bilimsel inceleme ve araştırmalarda kullanılan iskelete uygun biçimde sıralamadık.

Genel anlamda enerji denildiği zaman kömürden, tezeğe kadar birçok tür akla gelir. Uzmanlar enerjiyi;

1. Ticari enerji türleri,
2. Ticari olmayan enerji türleri, olarak iki; elde ediliş şekilleri itibariyle de,

1. Birincil,
2. İkincil, enerji olarak iki kısma ayırmaktadırlar. Bu deyimlerin hangi enerji türlerini kapsadığını da belirtelim;

Ticari ve birincil enerji türleri; Taşkömürü, linyit, petrol ve ürünleri, bir de hidrolik enerjidir. Ticarî ve ikincil enerji türleri ise, yurdumuz için elektrik, kok ve havagazıdır. Ticarî olmayan ama birincil enerji türleri ise odun ve tezektir.

Yukarıda sözünü ettiğimiz enerji türlerinin dışında jeotermal, nükleer ve güneş enerjisi de uzmanların çeşitli yerlerde dikkate aldığı enerji türleridir. Yazımızda bu enerji türlerine çok kısa olarak değineceğiz. Çünkü bu enerji türlerinin uzun bir dönem içinde hayata geçirilmesi yurdumuz için mümkün görülmemektedir.

Şimdi taşkömüründen başlayarak enerji kaynaklarımızın durumu hakkında bilgi verelim;

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ BAKIMINDAN UZUN SÜRE KENDİNE YETERLİ KAYNAKLARA SAHİPTİR.

Yurdumuzda taşkömürü Zonguldak ili yöremizde bulunmaktadır. Buradaki taşkömürü rezervi 10 bin km^2 lik bir alana yayılmış durumdadır. Miktar olarak ise;

Görünür ; 200 milyon ton,
Muhtemel ; 262 » »
Mümkün ; 892 » » olarak belirlenmektedir.

Yani toplam taşkömürü rezervimiz 1.3 milyar ton kadardır. Bu miktar dünya durumuna göre yüksek olmamakla birlikte yurdumuz için uzun bir süre yeterli bir kaynağa sahip olduğumuz görülmektedir. Bu kaynaklarımız tükendiğinde yerine yenisi gelmiyecektir. Kısacası mevcut rezerv yalnızca tüketime arzedilmiş bir durumdadır. Bu açıdan da iyi bir teknoloji ile ve rasyonel bir biçimde işletilmelidir.

Türkiye'de taşkömürü bir devlet kurumu olan T.K.İ. (Türkiye Kömür İşletmeleri) tarafından işletilmektedir. 1974 yılında yapılan taşkömürü üretimi 8.6 milyon ton civarındadır.

Taşkömürü sanayileşme çabasındaki ülkemiz için hayati önem taşımaktadır. Çünkü demir-çelik endüstrisinin temel hammaddesi durumundadır. Ancak yurdumuzda taşkömürünün yüzde 45 kadarı metalürjik amaçlarla kullanılmaktadır. Geri kalan yüzde 55 kadar kısmı ise elektrik üretimi ve pek az oranda da havagazı elde edilmesinde kullanılmaktadır. Bugün toplam termik elektrik üretiminin yüzde yirmisini oluşturan Çatalağzı ve Silahtarağa termik santralleri esas olarak kömür kullanmaktadırlar. Bilindiği gibi taşkömürü kok'un da ana maddesidir. Kok demir-çelik endüstrisinde ve havagazı fabrikalarında elde edilmektedir. Kok, ileride de görüleceği gibi esas olarak ülkemizde metalürjik amaçlarla kullanılmaktadır.

Uzmanlar, taşkömürü konusunda sınai kalkınma açısından metalürjik amaçlar dışında kullanmanın asgariye indirilmesini talep etmektedirler. Bu konuyu ileride yine ele alacağız.

YURDUMUZ LİNYİT BAKIMINDAN VARLIKLI BİR ÜLKEDİR

Linyit ısı değeri kok ve taşkömüründen daha düşük bir kömür türüdür. Yurdumuz linyit yatakları bakımından zengindir. Aşağı yukarı Ege'den, Doğu Ana-

dolu'ya kadar birçok yerde işletilmekte olan linyit yatakları vardır. Bu bakımdan linyit ülkemizde önemle ele alınması gereken bir enerji kaynağı ve türüdür. Yurdumuz linyit rezervinin 6 milyar ton civarında olduğu saptanmıştır. Ancak linyitin işletilmesi konusunda farklı bir rejim izlenmektedir. Taşkömürü devlet mülkiyetinde işletildiği halde linyit yataklarının büyük çoğunluğu özel ellerde bulunmaktadır.

Bu durumda şöyle bir görünüm ortaya çıkmaktadır; Rezervin yüzde 70 kadarını elinde bulunduran özel sektör örneğin, 1974 yılında toplam linyit üretiminin yüzde 25'ini vermiştir. 1974 yılındaki toplam linyit üretimi ise 9.8 milyon tondur. 1977 yılında devlet üretimi 7.3 milyon ton, özel sektör üretimi ise 2.5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Devlet elindeki linyit rezervinin toplam olarak 557 milyon ton civarında olduğu belirtilmektedir. Bu durumda, özel sektörün linyit rezervlerini rasyonel bir biçimde işletmediği açıkça görülmektedir.

Bu konuda ilk akla gelecek tedbir, özel ellerde bulunan linyit yataklarının devletleştirilmesi olmaktadır. Ama bu tedbiri ele alırken, devletin sınıf, karakterini gözden uzak tutmamak gerekir. Devletçilik bugün feodal ağalara ve işbirlikçi burjuvaziye hizmet ediyorsa, linyit üretimindeki çıkmazı devletçilikle çözmeye kalkışmak pek geçerli bir yol olarak görülmemektedir. Yapılması gereken, genel enerji politikası içerisinde linyiti mümkün olduğu kadar en rasyonel biçimde üretmek ve üretimi çoğaltmaktır. Başka yol olmadığını, bunun dışındaki yolların yurdumuzu dışa bağımlılıktan kurtaramıyacağını göstermektir. Bu konuyu ileride yine ele alacağız.

ENERJİ'DE DIŞA BAĞIMLILIK : 1. PETROL

Petrol sorunu 1960'lardan bu yana gündemdedir. 1960'lardan bu yana bu konuda çeşitli mücadeleler verilmiştir.

Yurdumuz, petrol varlığı bakımından bugünkü envanter sonuçlarına göre, orta ve yoksul ülkeler kategorisi içinde ele alınmaktadır. Bu bakımdan petrol politikası ancak **en rasyonel kullanım, en rasyonel işletme ve endüstrinin petrole vazgeçilmez ihtiyacı olan kesimleri dışında petrolü asgari tüketme yolu** biçiminde özetlenen bir şekilde olmalıdır. Oysa yurdumuzda bugüne kadar izlenen politikanın bununla bir ilgisi yoktur.

Yurdumuzda ham petrol üretimi 1955' lerden beri yapılmaktadır. TPAO'nun aynı yıl içerisinde ürettiği ham petrol 178.596 tondur. Batman Rafinerisi çalışmaya başlayınca bu miktar 1956 yılında 305.616 tona yükselmiştir. Böylece ilk kez petrol ürünleri yerine ham petrol ithal etmeye başladığımız görülmektedir. 1960 lardan itibaren yerli ham petrol üretiminde periyodik bir çoğalma ve yerli üretimin yurt içi ham petrol tüketimindeki payında bir artma gözlenir. Bu durum 1969 yılına kadar sürmüştür. 1969 yılında üretilen yerli ham petrol 3.547.439 ton olarak gerçekleşir. Aynı yıl ithal edilen ham petrol ise 2.938.594 ton olur. Yerli tüketimin yüzde 55'i yerli üretimden karşılanmaktadır. 1969 sonrası yıllarda bu oranlar tersine dönmeye başlamıştır. 1972 yılında yerli üretim 3.350.000 ton olmasına karşılık yerli üretimin yurtiçi ham petrol tüketimindeki payı yüzde 34'e düşmüştür. 1972 yılında ham petrol ithalatı için ödenen döviz 143 milyon dolardır. Aynı yıl toplam ithalâta ödenen döviz ise 370 milyon dolardır. Görüldüğü gibi, ithalata ödenen dövizin yüzde 40 kadar kısmını petrol alıp götürmüştür. 1974 yılında ise ham petrol ithalâtı için ödenen döviz toplam ithalât için ödenen dövizin yüzde 30'u olmuştur ve 700 milyon dolar ya da 10 milyar Tl. olarak gerçekleşmiştir. Başka bir ifade ile söylersek, ham petrol ithalâtı için ödenen döviz ana ihraç mallarımız olan tarımsal ürünlerden sağlanan dövizi götürmektedir.

Türkiye'nin petrol tüketimi sınai gelişmenin sağlıksız olduğunu göstermektedir. Geri bir tarım ülkesi olan yurdumuzda petrol kaynaklarımızın durumu ortada iken, esas olarak ithal yoluyla sağlanacak bir enerji kaynağının birincil duruma gelmesi dışa bağımlılığı arttırmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

Gerçekten de Türkiye enerji tüketimi içerisinde petrol ürünlerinin oranı yüz-

de 50'ye yakındır. Bunun içerisinde yerli petrol üretiminin payı ise oldukça düşüktür. Emperyalist petrol tekelleri bir yandan yurdumuz petrol kaynaklarını işletirken bir yandan da ham petrol ithalini ellerinde tutmaktadırlar. 6326 sayılı petrol yasası özünde ve sözünde emperyalist tekellerin petrol konusundaki sömürüsünü meşrulaştırmaktadır.

Öte yandan emperyalist petrol tekelleri yurdumuzdaki sondaj çalışmalarını da aksatmaktadırlar. Uzun süre kamuoyunda sözkonusu edilen bir gerçek yabancı petrol şirketlerinin sondaj çalışmalarında petrolü bulmaya değil bulmamaya çalıştıkları ve petrol bulunan kuyuları «petrol yok» gerekçesiyle kapattıklarıdır. Çünkü ithal malı petrol, tekellerin ekonomik sömürü kaynakları olduğu gibi aynı zamanda siyasal baskı aracı da olmaktadır.

Türkiye'nin petrol politikası, endüstrinin vazgeçilmez hammadde olarak petrole ihtiyaç duyduğu alanların dışında, petrol tüketimini asgariye indirmek ve başka kaynaklara dayandırmak olmalıdır. Ancak, işbirlikçi burjuvazi petrol politikasını emperyalist tekellerin dikte ettirdiği biçimde saptamıştır.

Aynı zamanda ülkemiz petrol politikasını saptarken üçüncü dünya ülkeleri ile dostluk ve işbirliği temelinde çözümler aramalıdır. Yani zorunlu olan petrol ithalatımız, üçüncü dünya ülkelerinden yapılmalıdır. Bugün dünyamızda petrol üreticisi üçüncü dünya ülkeleri emperyalist tekellere karşı zorlu bir mücadele vermektedirler.

Türkiye'de petrol tüketiminin önemli bir kısmı elektrik enerjisi üretiminde kullanılmaktadır. Hidrolik enerji kaynakları bakımından hatırı sayılır bir ülke olmamıza rağmen yurdumuz elektrik üretiminin yüzde 78.4'ü 1974 yılında termik santrallerden elde edilmekteydi. Termik santrallerin üretimi ise büyük ölçüde petrole dayanmaktadır. Aynı yıl içerisinde termik üretimin yüzde 58.5'u fuel-oil ve motorin yani petrole dayanmaktaydı. Günümüzde de bu oranların değiştiğini söylemek mümkün değildir. Bu sistem de görüldüğü gibi ham petrol ithalâtı sürekli olarak artmaktadır. Bu açıdan elektirik enerjisi üretiminde başka kaynaklara dayanmak zorunludur. Ülkemiz açısından da bu önemli bir özellik taşımaktadır.

Ham petrol ithalatını mümkün olduğu kadar azaltırken, yerli üretimi arttırmak bir zorunluluktur. Bu bakımdan bütün emperyalist petrol tekellerinin ellerindeki imtiyazlar alınmalı ve petrol konusunda tüm ipler Türkiye'nin kendi elinde bulunmalıdır.

SU KAYNAKLARIMIZIN ZENGİNLİĞİ BAKIMINDAN AVRUPA'DA DÖRDÜNCÜYÜZ

Ülkemiz su kaynakları bakımından iyi durumdadır. Oysa ki ekonomik olarak kullanmaya elverişli hidrolik potansiyelimizin ancak yüzde 9 kadarı kullanılmaktadır. 1976 yılında hidrolik enerjinin genel enerji tüketimi içerisindeki payı yüzde 2-4 kadardır. Burada özellikle elektrik üretiminde hidrolik kaynaklara dayanmak gereğini vurgulamak istiyoruz. Böyle bir değişim hem elektrik üretiminde petrol ürünlerinin hem de kömürün tüketilmesini azaltacaktır. Bu durum ise petrol ithalâtımızı azaltacağı gibi, daha çok kömürün ısınma amacıyla tüketilmesine imkân sağlıyacaktır.

1975 yılında Türkiye'de elektrik enerjisi toplam üretiminin ancak yüzde 21.6'sı hidrolik kaynaklıdır. Aynı oran 1972 yılında yüzde 29.1 olarak verilmektedir. Bu da gösteriyor ki daha sonraki yıllarda elektrik üretiminde hidrolik değil termik santrallere öncelik verilmiştir. DPT'nin hesaplarına göre 1987 yılında hidrolik enerji kaynaklarında üretilecek elektrik enerjisi miktarı 32200 GWH'a ulaşacak ve böylece hidrolik enerji kaynaklarının yüzde 43'ünden yararlanılmış olacaktır. Demek ki izlenecek yol kendi su kaynaklarımızın ele alınmasıyla enerji darlığını önlemeye çalışmak olmalıdır. Ama ileri de elektrik konusunu inceleyiceğimiz zaman daha açık olarak göreceğimiz gibi MC iktidarları bu yolu değil, Sovyet sosyal emperyalistlerinden elektrik ithalini yeğ tutmuşlardır. Böylece de bugünkü görünümü itibariyle DPT'nin hesapları temenni (!) olmaktan öte bir anlam taşımaz duruma gelmiştir.

KOK VE HAVAGAZI ENERJİSİ BAKIMINDAN DURUMUMUZ NEDİR?

Bilindiği gibi kok taşkömüründen elde edilmektedir. Havagazı fabrikaların-

da ve demir-çelik endüstrisinde elde edilen kok ısıtma değeri yüksek ikincil bir enerji kaynağıdır. Ancak ısıtma amacıyla kok tüketimi uzmanlarca akılcı bir yol sayılmamaktadır. Kok'un esas olarak metalürjik amaçlarla kullanılması uygun bulunmaktadır. Gerçekten de yurdumuzda kok üretiminin büyük çoğunluğu (% 88) metalürjik amaçlarla kullanılmaktadır. 1972 yılı için verilen bu oranın bugün daha da yükselmiş olduğu söylenebilir.

Havagazı esas olarak büyük yerleşme merkezlerinde kullanılan bir ikincil enerji türüdür. Bugün havagazının yerini bütangaz almaktadır. Havagazı üretimi kayda değer bir artış göstermemektedir. Bütangaz petrol rafinerilerinde elde olunan bir petrol yan ürünüdür. Isıtma amacıyla kullanılması yerli ham petrol üretimi ile sağlandığı sürece ekonomik olarak olumludur.

ENERJİ'DE DIŞA BAĞIMLILIK: 2. ELEKTRİK

Ülkemizde geniş çapta elektrik enerjisi üretimi 1914 yılında başlamıştır. O tarihten bu yana elektrik üretimindeki artış hızlı bir gelişme göstermişse de yine de ihtiyaca cevap verememektedir. Ülkemizde elektrik enerjisine talep yılda yaklaşık % 15 artış göstermektedir. Üstelik bugün nüfusumuzun yalnızca % 50'sine yakın kısmı elektrik enerjisinden yararlanabilmektedir.

Ülkemizdeki elektrik enerjisi tüketimini başka ülkelerle karşılaştırdığımızda durumumuz daha açıklıkla görülebilir. 1971 yılında B. Almanya'da kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimi 4210 Kwh ve Yunanistan'da 1249 Kwh iken yurdumuzda yalnızca 269 Kwh olmuştur. Yurdumuz elektrik üretiminin o yıllarda yapılan tahminlerle Keban'ın devreye girmesi ile birlikte 15 milyar Kwh olacağı hesaplanıyordu. Ama 40 milyon nüfusa oranlandığında hâlâ geri bir çizgide olduğumuz kolayca görülebilir.

Bugün ülkemizdeki elektrik enerjisi üretimi 1/3 oranında petrol ürünlerine dayandırılmaktadır. Bu da milyonlarca liralık döviz kaybına ve ülkemizin dışa bağımlılığına yol açmaktadır. Ayrıca her-gün elektrik enerjisi ihtiyacının arttığı ve içinde bulunduğumuz yıllarda günde 6 - 7 milyar Kwh. açık bulunduğu göz önüne alınırsa, bu konuda içinde bulunduğumuz şartların vehameti görülebilir.

Peki ne yapılmalıdır? sorusuna uzmanlar açıkça cevap veriyorlar. **Hidrolik kaynaklarımızı seferber etmeliyiz!** Ülkemizin su kaynakları bakımından durumunu daha önce belirtmiştik. Bu durum elektrik enerjisi üretiminde en azından bu doğal kaynağa dayanmak konusunda kararlı olmamızı gerektiren bir olgudur. Oysa ki izlenen siyaset bunun tam aksi olmaktadır. Bir yandan enerji şalterlerimiz Sovyet sosyal - emperyalistlerine teslim edilirken diğer yandan elektrik üretiminde bizi dışa bağımlı kılacak termik santraller temel alınmıştır. 1975 yılında yapılan hesaplara göre, 1 Kwh. elektrik enerjisinin üretim maliyeti;

Su santrallerinde	16 kuruş
Linyit santrallerinde	20 kuruş
Fuel - oil santrallerinde	60 kuruş
Gaz türbinlerinde	140 kuruştur.

Su santrallerinin bu kadar açık üstünlüğüne rağmen elektrik enerjisi üretiminde termik santrallerin temel alınması nelere malolmaktadır. Bunları da belirtmekte yarar vardır.

Birincisi; Termik santrallerinde kullanılan taşkömürünün esas olarak metalürjik amaçlarla kullanılması gerekirken, elektrik üretiminde kullanıldığı için doğal kaynaklarımızın israfı söz konusudur. 1971 yılında termik üretimin % 41.5'u kömüre dayanmaktaydı. Bunun içinde taş kömürünün ağırlıklı olduğu açıktır. Demir - Çelik endüstrisinin temel hammaddelerinden birisini oluşturan taşkömürünün bu şekilde harcanması doğal kaynaklarımızın çarçur edilmesinden başka birşey değildir. Üstelik ihtiyacımız olan taşkömürünü yurtdışından —Amerika'dan— getirdiğimiz düşünülürse sorun kendiliğinden aydınlanır.

İkincisi; termik santrallerin önemli bir kısmı da fuel-oil ve motorin gibi petrol kökenli kaynaklarla çalışmaktadır. Bu ise bizim gibi zaten dövizi kıt olan bir

ülkenin döviz gelirlerini petrole ödemesi sonucunu doğurmaktadır.

Öyleyse izlenecek politika çok açık olarak görülmektedir. Hidrolik kaynaklarımız seferber edilmelidir. Bu konuda uzun vadeli yatırımlara girişilmelidir. Enerji tüketiminin yurtiçi kaynaklarından karşılanabilen bölümü gittikçe azalmaktadır. 1975 yılında % 54 olan bu oran 1980'de % 44'e, 1985 yılında ise % 35'e düşecektir. Aradaki fark nasıl kapanacaktır? Bu konuda kendi kaynaklarımızı seferber etmek dışındaki yollar petrol ithali ve yeni çarlara enerji şalterlerimizin bağlanmasıdır. Bu yazının hazırlandığı dönemde yarım yüzyılı aşkın Cumhuriyet tarihimizin tanıdığı en gerici iktidar olan MC yıkıldı. Ama MC'nin bıraktığı miras etkisini sürdürüyor. MC yukarıda sözünü ettiğimiz iki yolu, yani petrol ithali ve yeni çarlara enerji şalterlerimizi bağlama yolunu seçmiştir. 1965-1975 arasındaki 10 yılda petrol tüketimi % 80 artmıştır. MC tüketimin yurtiçi kaynaklardan karşılanmayan bölümünü kapatmak için petrol ithalatını arttırarak, döviz kaynaklarımızı kurutmuş öte yandan da **günümüzün** en azgın ve en gerici emperyalisti olan SSCB'ye enerji şalterlerimizi bağlamıştır. Böylece Sovyet sosyal - emperyalistlerinin, sanayimizin can damarı olan enerji şalterleri aracılığıyla ülkemiz üzerinde siyasi şantaj uygulamasına imkan sağlamıştır.

Bağımsızlık diye bir dertleri olmayan Demirel-Türkeş faşist kliğinin ülkemizi getirdikleri nokta ortadadır. Elektrik enerjisi konusunda dışa bağımlılığın getirdiği siyasî sonuçlar bizim için uyarıcı olmalıdır. Üçüncü dünya ülkelerinin siyasal hükümranlıklarına gölge düşürmemek için önce kendi gücüne ve kaynaklarına güvenme siyasetlerini iyi kavramak zorundayız.

GÜNEŞ ENERJİSİ VE JEOTERMAL ENERJİ, TÜRKİYE İÇİN BUGÜN BAŞVURULACAK KAYNAKLAR DEĞİLDİR

Yukarıda belirttiğimiz enerji türlerinin yurdumuz gerçekleri açısından acilen uygulanması imkansızdır. Bu enerji türlerinin hayata geçirilmesi uzun süreli bir periyod içerisinde mümkün olabilir. Bu yüzden de bazı uzmanların bunları hemen uygulanabilirmiş gibi aktüel hale getirme çabaları iyiniyetli bile olsa sonuç olarak fantezi öneriler olarak görülmektedir. Ülkemizin bugünkü gerçekleri açısından bu önerilerin geçerliliği yoktur.

Açıktır ki, özellikle jeotermal enerji konusunda araştırmalar yapmak ve Türkiye'nin kendi kaynaklarına dayanma çizgisinde ısrarlı olmak olumlu karşılanmalıdır. Bizim burada kastettiğimiz **bugün** uygulanabilir olmadığıdır.

Bu iki tür enerji yanında son günlerde bir de Nükleer enerjiden söz edilmektedir. Yurdumuzdaki uranyum rezervlerinin durumu nükleer santrallerin kurulmasına elverişli değildir. Bu da bizi dışarıya bağlayacak olan bir yoldur. Bugün dünyada süper devletlerin uranyum açısından tekel durumunda oldukları göz önüne alınırsa, bu tip santrallerin kurulmasının getireceği sonuçlar kolaylıkla görülebilir.

HALKIN EN ÖNEMLİ YAKITI : ODUN VE TEZEK

Türkiye'nin sosyo-ekonomik durumu enerji tüketiminde de kendisini göstermektedir. Gerçekten genel olarak enerji tüketimi içinde ticari olmayan enerji türleri (odun, tezek, bitki artıkları) ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Ticari enerji türlerinde kişi başına düşen tüketim oranları gelişmiş ülkelere ve yakın komşularımıza göre düşüktür. 1972 yılında ABD'de 6000 kg, Yunanistan'da 1085 kg. olan kişi başına düşen enerji tüketimi (Petrol eşdeğeri olarak) Türkiye'de 630 Kg. olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan 1972'de tüm genel enerji tüketimi içinde odun ve tezeğin payı yüzde 31 olmuştur.

1972 yılında genel enerji tüketimi 23.2 milyon ham petrol eşdeğeri olarak gerçekleşmiştir. Bu enerji tüketimi içerisinde enerji türleri ve miktarı ise şöyledir;

Taşkömürü	:	3.2	milyon	ton
Linyit	:	2.0	»	»
Petrol ürünleri	:	9.9	»	»
Hidrolik enerji	:	0.8	»	»
Odun	:	3.8	»	»
Tezek	:	3.4	»	»

Görüldüğü gibi en yüksek tüketim

oranı büyük çoğunluğu ithal edilen petrol ve ürünlerinde toplanmaktadır. Bunun bize gösterdiği gerçek ise emperyalist tekellere bağımlılıktan başka birşey değildir.

Yurdumuzda odun üretimi bilindiği gibi zaten kıt olan orman kaynaklarımıza dayanmaktadır. Dergimizin geçmiş sayılarında yurdumuzun orman varlığı bakımından iyi durumda bulunmadığını belirten rakamları verdiğimiz için burada tekrar etmiyoruz. Ancak şurasını belirtmekte yarar vardır; Odun üretimi esas olarak bozuk ve normal baltalıklardan yapılmaktadır. Baltalık ormanları ise yurdumuz genel alanının yüzde 12 ve ormanlık alanın ise yüzde 46'ya yakın kısmını meydana getiren 9.2 milyon ha. lık bir sahayı kaplamaktadır.

Odun kömüre göre daha az hava sarfeden ve kömürden 15 kat daha az kül bırakan, çabuk tutuşan bir yakıt maddesidir. Özellikle teminindeki kolaylık da dikkate alındığında kırsal kesimde en fazla tüketilen bir yakıt olmasında şaşılacak birşey yoktur.

Orman Bakanlığının kaynaklarına göre, 1975 yılında üretilen odun miktarı 18.2 milyon sterdir. Bu miktarın 1976'da 15.3 milyon ster'e düşeceği hesaplanmıştır. Ancak ormancılık konusunda kırıntı kadar bilgisi ve ciddiyeti olan bir kimse Bakanlığın verdiği rakamların ve koyduğu hedeflerin afakî olduğunu hemen görür, Gerçekte ise Türkiye'de odun tüketimi en iyimser rakamlarla bile fiili olarak 20 milyon ster civarında kabul edilmektedir. Bakanlığın resmî kayıtlarında ise bu miktar ancak sözünü ettiğimiz oranda yansıyabilmektedir. Resmî rakamların her zaman hayatın gerçeğini ifade etmediği kabul edilmelidir.

1976 yılı rakamlarına göre yurdumuzda 67 milyon ton hayvani gübre tezek olarak yakılmaktadır. Bunun genel ekonomiye getirdiği zarar uzmanlarca 10 milyar lira civarında hesaplanmaktadır. A.Ü. Ziraat Fakültesi Toprak İlmi Kürsüsü'nün yaptığı bir araştırmaya göre 1 ton çiftlik gübresi, verimi dekar başına 20 kg arttırmaktadır. Dekara 6 ton gübre verilirse patetes üretiminde meydana gelen artış dekar başına 2 tondur. Buna göre Türkiye'de tezek olarak yakılan 67 milyon ton yaş gübre patates üretiminde kullanılmak üzere toprağa verilirse meydana gelecek üretim fazlasının parasal değeri 9 milyar lira olarak hesaplanmaktadır.

Bu rakamların ifade ettiği gerçekleri görmezden gelemeyiz. Ancak ileride de değineceğimiz gibi biz meseleyi esas olarak bütün kaynaklarımızı seferber etmek ve dışa bağımlılığı arttıracak politik çizgilerden uzak durmayı sağlayan bir yol izlemek noktasından ele almalıyız.

YAKACAK SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNDE TEMEL İLKE: KENDİ KAYNAKLARIMIZA DAYANMAK

Türkiye'nin genel enerji meselesinden soyutlanamıyan yakacak sorunu konusunda nasıl bir çözüm yolu önermeliyiz?

Bu konuyu enerji darlığının doruğuna ulaştığı şu günlerde önemle ve ciddiyetle ele almak zorunda olduğumuzu biliyoruz. Bu yüzden sözünü ettiğimiz ve önereceğimiz çözüm yollarının hemen uygulanabilir olmasını ve halkın talebine uygunluk göstermesini sağlamak düşüncesindeyiz.

Birincisi, Türkiye enerji kaynaklarının tamamını belirli bir plan ve program çerçevesinde seferber etmelidir. Böylece elektrik konusunuda kapsayan bir tarzda dışa bağımlılık reddedilmelidir. Elektirik enerjisi üretimi mümkün olan en yüksek seviyeye çıkarılmak istendiğine göre hidrolik kaynaklardan azami ölçüde yararlanmak yoluna gidilmelidir. En azından bugünkü termik santrallerin önemli ölçüde ithal malı petrole dayalı olanları kömür kullanan santrallere dönüştürülmelidir.

İkincisi linyit üretimi, kaynakların verimi 'de göz önüne alınarak en yüksek düzeye çıkarılmalıdır. Isıtmada linyit için geniş bir kullanım alanı vardır. Halkımızın ısınma sorunu için özellikle ormansız yörelerde tezek yerine linyit kullanımı için gerekli herşey yapılmalıdır. Tezek için harcanan yaş gübrenin tarıma sevkedilmesi ancak yerine ikame edilecek yeni yakıtlarla mümkündür. Yoksa bugün ithal malı sun'i gübre için ödenen

dövizlere hayıflanmak birşey ifade etmez. Tezek yerine kullanılacak en iyi yakıt bugünkü şartlarda ancak linyit olabilir.

Üçüncüsü petrol tüketimini çoğaltan sistemlerden vazgeçilmelidir. Demiryolları ve deniz taşımacılığının aksine ve bunları ortadan kaldıracak tarzda ele alınmış olan karayolu taşımacılığı petrolü yutan bir noktadadır. Bu politika derhal terkedilmelidir. Türkiye'de otomotiv sanayi de hem petrol tüketimini arttırması hem de montaj karakteri nedeniyle dışa bağımlılığı arttırmaktan başka bir işe yaramamaktadır. 1975 yılında traktör üretimi 34 bin dolaylarında kalırken, yerli otomobil üretimi 64 bin civarında idi. Petrol tüketimi konusunda rasyonel davranmak için kitle taşımacılığı petrolü asgarî tüketen şekilde olmalıdır. Özellikle otomobil üretimi asgariye indirilmeli ve tarımda kullanılan makinelerin üretimi arttırılmalıdır.

Dördüncüsü bütün bu tedbirlerden daha acil olmak üzere bütün baltalıklar köylüye devredilmelidir. Baltalıkların odun verimini arttırıcı tedbirler devlet tarafından alınmalıdır. Öte yandan koruya tahvili mümkün olan bütün baltalıklar da halkın yapacak kereste ihtiyacını karşılamak için köylülere devredilmek üzere koru ormanı haline getirilmelidir. Odun hammaddesini sinai tesislerde kullanmak için önce bunun yerine ikame edilecek yakıtlar köylüye ve odun tüketen kentliye sunulmalıdır. Bu noktada akla gelen en akılcı yöntem linyit üretimini çoğaltmaktır. Ancak köylümüzün linyit üretiminin artmasını bekleyecek durumda olmadığı görülmektedir.

Özetlersek; Biz yakacak sorununun çözümünün Türkiye'nin genel enerji politikası içerisinde olduğunu kabul etmekteyiz. Yalnızca bu konuda alınacak tedbirleri sıralarken konunun acilen çözülmesi gerektiğini de biliyoruz. Bu nedenle,

1. Elektrik enerjisinde kendi kaynaklarımıza dayanmalıyız. SSCB'den enerji ithali millî bağımsızlığımıza aykırıdır. Sosyal emperyalistlerin ülkemiz sanayinin can damarlarına el atması karşısında kayıtsız kalamayız. Bu konuda gerekirse, elektrik üretimi petrole bile dayalı olsa bunu kabul etmeliyiz. Petrol ithali konusunda üçüncü dünya ülkeleri ile birleşme yolunu seçmeliyiz.

2. Yakacak konusunda odun ve tezeğe daha bir süre dayanmak zorunda olduğumuz bir gerçektir.

Bu bakımdan odunu sanayie aktarmak konusunda akılcı olmayan yollara itibar edemeyiz. Ülkemizde, yerine hemen ikame edilecek yakıt bulunana kadar yakacak odun üretimini arttırıcı tedbirler almak zorunluluktur. Ama asıl zorunluluk yukarıda da belirttiğimiz gibi tüm baltalıkların köylülere devredilmesidir.

Temel ilkemiz her türlü bağımlılığı reddetmek, geri ve ilkel bile olsa yakacak konusunda da, enerji konusunda da kendi kaynaklarımıza güvenmek olmalıdır.

Tüm ormanlarımızın, tüm kömür rezervlerimizin tükenmesi emperyalizme ve sosyal-emperyalizme bağımlılıktan daha iyidir.

halkın ormanı

YARARLANILAN KAYNAKLAR :

1 — YILLIK EKONOMİK RAPOR 1976 (1977 Malî Yılı Bütçe Tasarısı İle Birlikte T.B.M.M.'ne sunulmuştur),

2 — TÜRKİYE'DE YAKIT PROBLEMİ Odun ve Tezeğin Değerlendirilmesi, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yayını No. 81,

3 — GÖĞÜŞ, Dr. Ünal. Devlet Planlama Teşkilâtı, 50. Yıl Sanayi Kongresine Sunulan Tebliğ, 3 - 8 Eylül 1973, Ankara,

4 — TOPALOĞLU, Dr. İhsan. Giresun Senatörü. Aynı Seminere Sunulan Tebliğ,

5 — Dördüncü 5 Yıllık Kalkınma Planı Genel Enerji Komisyonu; Odun, Tezek ve Bitki Artıkları Alt Komitesi Raporu, Eylül 1976, Ankara,

6 — T.M.M.O.B. Enerji Raporu, Eylül 1977, Ankara.

DÜNYADA YAKACAK ODUN KULLANIMI (*)

Odunun yakacak olarak kullanılmasının tüm dünyadaki durumuna baktığımızda, birçok kişi ve kuruluşun bu konuda bazı noktalar üzerinde birleştiğini görüyoruz. Bunlar sırayla;

1. Odunun yakacak olarak kullanımının yoksul ülkelerde yoğunlaşmış olduğu,

2. Bu kullanımın, «temenniler» in ve «varsayım» ların aksine, önümüzdeki yıllarda mutlak surette artarak devam edeceği,

3. Bu nedenle, gelecekte dünya yakacak odun ihtiyacının karşılanmasının da, en az yapacak odun ihtiyacının karşılanması kadar üzerinde durulup tedbir alınması gerekli bir konu olduğudur.

Yakacak Odunun Onda Dokuzu Gelişmekte Olan Ülkelerde Tüketiliyor

İstatistiklerin gösterdiğine göre, yakacak odun, dünya enerji tüketiminde petrol, kömür ve doğal gazdan sonra 4. sırayı almaktadır. Fakat aslında dünya enerji tüketimindeki payı pek büyük değildir (% 6). Önemli olan, bu tüketimin «gelişmekte olan ülkeler» grubunda yoğunlaşmış olmasıdır (% 90).

(Tablo — 1). FAO'ya göre, yakacak odun, 1974'de bu ülkeler toplam enerji tüketiminin 1/3'ünü oluşturuyordu. Tablo — 1'de, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler grupları arasında, yakacak odun kullanımı bakımından mevcut fark açık olarak görülmektedir.

Tablo — 1 : Yakacak odun ve yuvarlak odun tüketimi ve yakacak odun enerjisi.

Bölge 1974	Yakacak odun x 10^6 m3	Toplam yuvarlak odun x10^6 m3	Yakacak odunun yuvarlak oduna or. %	Yakacak odundan elde edilen enerji (1) x 10^{15} jül	Ticari enerji x 10^{15} jül	Yakacak odunun yakacak odun ve ticari enerjiye oranı %
Gelişmiş ülkeler	154.6	1252.7	12.3	1495	194716	0.8
Kuzey Amerika	17.6	474.7	3.7	170	77763	0.2
Batı Avrupa	32.3	240.8	13.4	312	45161	0.7
Okyanusya	2.5	21.5	11.6	25	2654	0.9
Doğu Avrupa ve S.S.C.B.	99.7	462.1	21.6	964	54267	1.8
Gelişmekte olan ülkeler (2)	1298.8	1541.8	84.2	12559	38828	24.4
Afrika	268.3	299.6	89.5	2594	1848	58.4
Latin Amerika	243.9	298.0	81.8	2358	9383	20.1
Uzak Doğu	577.0	667.9	86.4	5579	7577	42.4
Yakın Doğu	56.1	70.6	79.4	543	3230	14.4
TOPLAM	1453.1	2794.5	52.0	14054	233544	5.7

(1) 1 m^3 yakacak odunun 9.67 x 10^9 jül enerji içerdiği kabul edilmiştir.

(2) Diğer bölgelerde olup da bu gruba dahil edilen ülkeler belirtilmemiştir.

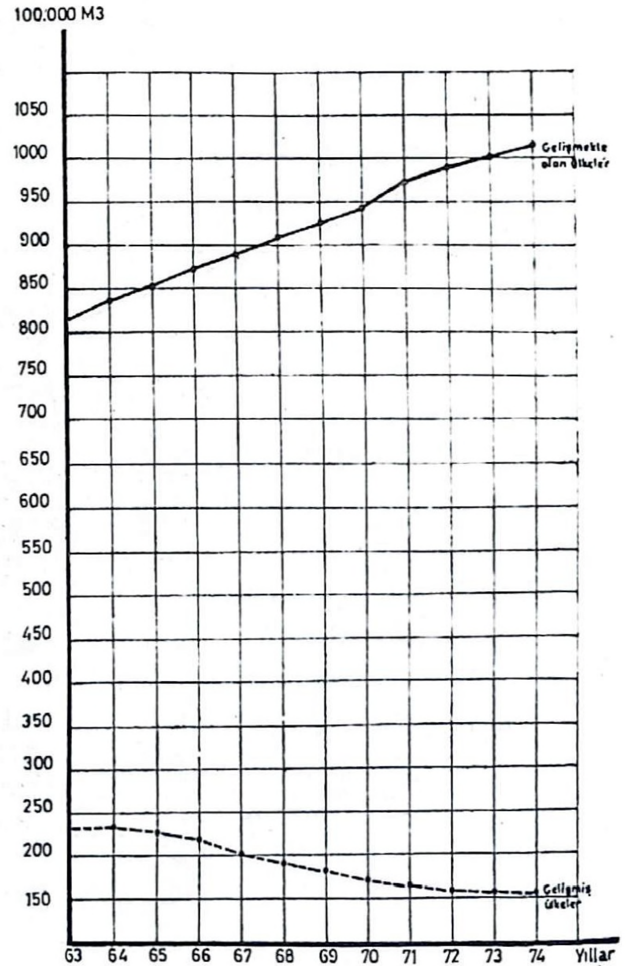
Yoksul Halkın Temel Enerji Kaynağı: Odun

Gerek yurdumuzda, gerek dünya çapında, ormancılığın önüne, odunun tamamının sanayide kullanılması hedefleri konmasına rağmen, aslında gerçekler hiç de bu yönde gelişmemektedir. Bugün, dünya ormancılığına daha gerçekçi gözlerle bakanlar, mevcut ekonomik yapı içinde, yakacak odun talebinin azalmak şöyle dursun, daha da artacağını görüyorlar. Yine FAO'nun tahminlerine göre bu talep miktarı halen 1,453 milyar m3'tür ve gelişmekte olan ülkelerde yılda % 1-2 oranında artarak 2000 yılında 2 milyar m3'e ulaşacaktır (Şekil — 1).

Tablo — 1'de görüldüğü gibi, halen gelişmekte olan ülkelerde üretilen toplam yuvarlak odunun % 84.2'si yakacak olarak tüketilmektedir.

Gelişmekte Olan Ülkelerin Yakacak Odun Talebi Karşılanmalıdır.

Resmî İstatistikler dünyadaki toplam odun üretiminin % 52'sinin yakacak olarak tüketildiğini gösteriyor. Öte yandan, ilgililer toplam yakacak odun tüketiminin resmi rakamların biraz daha üzerinde olduğunu belirtiyorlar. Bilindiği gibi odun, sınıflandırmada, ticari olmayan enerji türü içinde yer alıyor. Bir bakıma bu, ormandan elde edilen ürünün yarısından fazlasının boş yere harcanması demektir.

Şekil : 1

Yakacak odunun en büyük bölümünün gelişmekte olan ülkelerde tüketildiğini söylemiştik. Bu ülkelerin özellikle kırsal kesimlerinde odun —ve tezek—, kolay bulunabilen ve ucuz bir enerji kaynağı olarak hemen hemen halkın tek yakıtı olmakta ve yemek pişirmeden ısınmaya kadar her türlü ihtiyacın giderilmesinde kullanılmaktadır. Araştırmalara göre, dünyada tüketilen odunun büyük kısmı üretildiği yerde tüketilmekte, ticarî amaçlarla da olsa, 50 km'yi aşan uzaklıklara nadiren götürülmektedir. Başka bir deyişle, aileler, ihtiyaçları olan yakacak odunu çevrelerindeki ormandan kendileri elde etmektedirler. Bunun sonucu, ormanlar yerleşim yerlerinden giderek uzaklaşmakta ve yakacak odun elde etmek de giderek güçleşmektedir. Böylece gelecek yıllarda yakacak odun talebinin artmasına karşılık, yakacak odun elde edilecek ormanlar azalacaktır. Oysa, gelişmekte olan ülkelerde daha uzun yıllar odunun yakacak olarak kullanılması zorunluluğu vardır. Çözüm yolu olarak, yakacak temin edilen ormanların düzenli bir şekilde işletilmeleri ve uygun yerlerde yakacak odun plantasyonları kurulması gibi öneriler gösterilmektedir. Yakacak odun plantasyonları kurulması açısından büyük bir titizlik ve finansman gerektirmemektedir. Esas ihtiyaç duyulan insan gücüdür. Yöre halkının desteği ve uygun yer sağlandığı, yeterli fidan ve bazı teknik yardımlar da temin edildiği takdirde uygulanabilir olacağı belirtilmektedir. Bu konuda Çin, Hindistan ve Kore Cumhuriyeti'nin «kendi gücüne güvenerek» gerçekleştirdiği çalışmalar örnek gösterilmektedir. Yetkililere göre; «Bu iş, güç bir örgütlenme ve idarî kontrolu gerektirmekle beraber göründüğü kadar da zor değildir.»

(*) Bu yazı çeşitli dış kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır.

ORMAN KÖYLÜLERİ VE SUÇLAR

Türkiye'de uzun yıllardır, ormansızlaşmanın baş sorumlusu olarak yoksul orman köylüleri öne sürülür. Hakim sınıflar kendi suçlarını örtbas etmek için çağdışı yaşam koşulları altında boğaz tokluğuna çalışan orman köylülerini ormansızlaşmanın temel nedeni olarak göstermeye çalışırlar. Oysa biraz araştırıldığı zaman kolaylıkla görülecektir ki, yüzyıllardır hakim sınıfların "ekonomilerini düzeltmek" için yaptıkları, her sıkıştıkları dönemde ormanlara el atmaları; ülkemiz ormanlarına bugünkü görünümünü kazandırmıştır. Orman köylülerini suçlu olarak gösteren görüşler, birçok iyiniyetli aydınımızın da kafasını karıştırdığından, bu yolda yapılan araştırmalar aynı varsayım üzerinde temellendirilmekte ve çözümler de bu doğrultuda aranmaktadır. Biz, bu yazımızda, konuya belli bir zaman kesitinde ve sayısal olarak yaklaşmaya çalışacağız.

TÜRKİYE ORMANLARININ BUGÜNKÜ DURUMU

Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Envanter Şubesinin yayınladığı 1975 Orman Envanterlerine göre, Türkiye'de 24 orman bölge başmüdürlüğü, 184 işletme müdürlüğü, 1140 bölge şefliği bulunmaktadır. Toplam ormanlık saha 20.170.196 hektardır. (Bu rakkamın abartılmış olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.) Bunun Türkiye'nin toplam izdüşüm alanı (779.452 km²) içerisindeki payı % 25.8'dir. Bu miktar ormanlık alanın işletme şekillerine göre dağılımı ise şöyledir;

Normal Koru	6 165 203 ha	% 30.56
Bozuk Koru	4 770 962 »	% 23.65
Toplam Koru	10939 165 »	% 54.21
Normal Baltalık	2 068 188 »	% 10.25
Bozuk Baltalık	7 165 843 »	% 35.52
Toplam »	9 234 031 »	% 45.77
Toplam ormanlık alan ...	20170 196 »	% 100.00

Bu durumda Türkiye ormanlarının % 40.81'i normal koru ve baltalık, % 59. 17'si de bozuk ormanlar olmaktadır. Dikili ağaç servetinin de % 88'i koruda, % 12'si de baltalıkta bulunmaktadır. Bölgeler durumuyla ormanlarımızın durumuna gelince;

Coğrafi bölgeler itibarı ile ormanlarımızın durumu incelendiğinde, en fazla ormanla kaplı bölgenin Karadeniz (% 25.94) sonra sırayla Akdeniz (% 24.81), Ege (% 17,61) ve Marmara (% 13.42) olduğu görülür. Ormanca en fakir coğrafi bölgeler ise, Güney Doğu Anadolu (% 3.37), İç Anadolu (% 6.79), Doğu Anadolu (% 8.06) olmaktadır.

Saha, servet ve dağılış durumuna değindikten sonra, bunu çeşitli ülkelerin durumu ile karşılaştırdığımızda ormanlarımızın bugünkü yapısının iyi olmadığı ortaya çıkar. (*)

ORMAN KÖYLÜLERİNİN DURUMU

Bugün Türkiye'de 7456 adet orman içi, 8647 adet orman kenarı ve 6729 adet de ormana 10 km. mesafede köy bulunmaktadır. Toplam olarak 16.103 adet orman köyü (orman içi ve kenarı) bulunmaktadır.

(*) Daha geniş bilgi için bk., "Orman İşletmeciliği ve Orman Köylüleri" Halkın Ormanı, Sayı: 1, Sf: 8-9

Bu köylerin 1970 yılı nüfus sayımına göre, nüfuslarına baktığımızda;

Orman içi köy nüfusu	3 449 113
Orman kenarı köy nüfusu	4 504 958
Toplam orman köyü nüfusu	7 954 071
Ormana 10 km. mesafede köy nüfusu	3 572 348
Genel Toplam	11 526 419

olduğu görülür. Orman içi köyler, toplam orman köylerinin % 43.36'sını meydana getirmektedir. Orman içi ve kenarı köylerde yaşayan toplam nüfusun, kırsal nufusa oranı % 36, Türkiye nüfusuna oranı ise % 22.30 olarak belirlenmiştir. Toplam ormanla ilgili köyler kırsal kesimde yaşayan nüfusun % 52'sini, Türkiye nüfusunun da % 32.31'ini meydana getirmektedir.

Orman içi ve kenarı köylerin sayısal bakımından durumları ise; bu köyler kırsal kesimde bulunan toplam köy ve bucak sayısının % 44.73'ünü teşkil etmektedirler. Ormanla ilgili bulunan toplam 22.832 köy, kırsal kesimdeki toplam köy sayısının % 63.43'ünü meydana getirmektedir.

DİE'nin verdiği rakkamlara göre, iktisaden faal nüfusun % 66.95'i tarım kesiminde faal durumdadır. Bunun da % 50'sine yakın kısmını ormancılık ve tomrukçuluk ile geçinen nüfus oluşturmaktadır.

Görüldüğü gibi, Türkiye'de orman köylüsü genel nüfus içerisinde önemli bir paya sahiptir. Orman ve dağ köyleri, ulaşımın ve haberleşmenin güç, tabiat şartlarının ağır, tarım alanlarının dar, medeni nimetlerden yararlanma imkanlarının kısıtlı olduğu yörelerde kurulmuştur. Bunun nedenleri hakkında bugüne kadar yapılmış derli toplu bir araştırma olmamakla birlikte, bizlere ışık tutacak bazı kaynaklar da bulunmaktadır. Örnek olarak, Prof. Mustafa Akdağ'ın "Türk halkının dirlik ve düzenlik kavgası (Celali İsyanları)" (Bilgi Basımevi, 1957, Ankara), adlı kitabı bunlardan birisidir.

Bilindiği gibi, Osmanlı tarihinde "Büyük Kaçgunluk" adıyla bilinen 1603-1607 yılları arasındaki dönemde Celâli İsyanlarını bastırmak amacıyla Anadolu'ya ordular salan Osmanlı zalimlerinden kaçan büyük köylü kitleleri "görülmesi ya da ulaşılması güç, sarp, dere içi ve ormanlık yerlerde kurulan derme çatma yeni köylere taşınmak suretiyle eski köylerin yerlerini değiştirmekdeydi. Bunu takip eden yıllarda, köylüler, eski köylerine dönmemişler, buralarda yerleşmişlerdir. Tarihçilerden "Büyük Kaçgunluk" döneminde bir çok orman köyünün oluştuğunu öğrenmekteyiz. Bunun dışında, Celali İsyanları öncesi ve sonrası, ormanlarda göçebe olarak yaşamakta olan yörük, canbaz vb., adlarla adlandırılan toplulukların bulundukları bilinmektedir. Daha sonraki dönemlerde feodal baskıdan kaçan köylülerin ormanlarda yerleştiklerini yine bazı araştırmalardan öğrenmekteyiz.

Bu arada kısaca orman köylülüğünün bugün içinde yaşadığı şartları ortaya koyan rakamsal gerçeklerden sözedelim; Orman köylerinde kişi başına düşen yatırım miktarı 1. Plan Döneminde 46 Tl'idi. Aynı dönemde bu rakkam şehirli birey için 936 Tl. olarak gerçekleşmiştir. 2. Plan döneminde ise şehirli birey için yatırım miktarı 1259 Tl. olmasına karşılık, orman köylüsü için 80 Tl. olmaktadır.

Orman köylülerinin hemen tamamının geçimlerini temin etmeğe çalıştıkları orman işlerinde durum nasıldır? Devlet orman işletmeleri bugün orman köylüleri içinde her 38 kişiden birisine iş verebilmektedir. İşsizliğin ve işgüvenliğinden yoksunluğun acısını çeken orman köylüleri yılda 153 Tl. ile geçinmeye mecbur edilmektedirler.

3. Plan verilerine göre, 1977 yılında orman köylülerinin genel nüfusuna oranla % 14.33'ne, aktif işgücü miktarına oranla % 4.8'ine iş verilebilecektir. Bu 3 721 656 kişilik aktif işgücünün %95.2'sinin atıl bırakılması demektir. Ayrıca temin edilecek iş kesme-taşıma işçiliğidir. Ve bugünkü şartlarda ülkemizin ormancılık tekniği açısından yılda ancak 4-5 aylık bir dönemi kapsıyacaktır. Demek ki yılda 7-8 ay işsizlik her şart altında sözkonusudur.

Orman köylerinin birçoğunun okulu yoktur, gerekli sağlık hizmetleri götürülmemiştir. Verilen kredi miktarı 31 kuruş gibi komik bir rakkamdır. OR-KÖY kredileri, bu köylerin hiçbirisine ulaşmaz. O krediler, politik yatırım konusudur, çünkü.

Bu rakamlara değişik biçimlerde de olsa, çeşitli ormancılık yayınlarında sık sık rastlamak mümkündür. Hepsi de, orman köylülerinin bugün içinde bulunduğu yoksulluğu ifade etmektedir.

Yıllardan beri, orman tahriplerinin baş sorumlusu olarak ilan edilen köylülerinin yaşama şartları böyledir. Bu şartlar altında köylülerin çeşitli orman suçlarına yönelip yönelmediklerini ve tahriplerin baş sorumlusu olup olmadıklarını sayısal açıdan irdeleyelim.

YURDUMUZDA İLLERE GÖRE ORMAN VE KÖYLÜ DURUMU

Kişi başına düşen orman alanına göre, illerde yapılacak bir sıralama da ormanların Türkiye'deki coğrafi dağılışına uygun ve il nüfusları ile orantılı olarak bir sıralamanın meydana geldiği görülmektedir. Kişi başına düşen orman alana göre yapılan sıralamada iller;

Muğla	2.26 ha.
Antalya	2.20 »
Hakkari	2.07 »
Artvin	1.64 »
Kastamonu	1.55 »
Bolu	1.48 »
Burdur	1.46 »
Çanakkale	1.46 »
Bingöl	1.34 »
İçel	1.33 »
Tunceli	1.32 »
Siirt	1.27 »
Isparta	1.22 »
Sinop	1.19 »
Kütahya	1.11 »
Denizli	0.99 »
Balıkesir	0.98 »
Kırklareli	0.91 »
Uşak	0.86 »
K.Maraş	0.86 »
Tokat	0.75 »
Adana	0.70 ha.
Çorum	0.68 »
Zonguldak	0.67 »
Gümüşhane	0.65 »
Eskişehir	0.63 »
Aydın	0.61 »
Çankırı	0.60 »
Amasya	0.59 »
Türkiye Ortalaması	**: 0.56 ha.**

olarak sıralanmaktadır.

Başmüdürlüklere göre yapılan bir sıralamada ise yine Antalya, İçel, Artvin Kastamonu, Bolu, Muğla, Isparta, Çanakkale ve Balıkesir başmüdürlüklerinde diğerlerine oranla, kişi başına daha fazla orman alanının düştüğü tesbit edilmiştir. (2.29 ha-0.99 ha.)

Gerek illere, gerekse başmüdürlüklere göre yapılan sıralamada birkaç il hariç, ortak olan bir faktör, bu illerde nüfus yoğunluğunun azlığıdır. Bu illerin yoğunluğu genel olarak Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. (Türkiye ortalaması, 44.) Ayrıca ormanlık alanın, ilin genel alanı içerisinde payının yüksek olması da bu sıralama da tayin edici bir unsur olmaktadır.

Şöyle ki, ilin genel alanı içerisinde ormanlık alanın durumuna göre yapılan sıralamada; Muğla % 66, Zonguldak % 59, Antalya % 58, Bolu % 56, Kastamonu % 56, Çanakkale % 53, İçel % 51, İstanbul % 50 olarak yer almaktadır. Yani bu illerin toplam alanlarının yarısından fazlasını ormanlar kaplamaktadır.

İllerde orman köylüsünün yoğunluğu tesbit edilip buna göre yapılan bir sıralamada ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. (*)

Bu sıralamada; Mardin ilinde orman içi köylüsü yoğunluğu 63'dür. Bu yoğunluk, Mardin'in genel nüfus yoğunluğundan da fazladır. (Mardin genel nüfus yoğunluğu 35, fark + 28) Adıyaman ili 42 (fark + 3), Bingöl 40 (fark + 20), Tokat 37 (fark — 15), Diyarbakır 35 (fark — 3) Sivas 34 (fark +9), Elazığ 34 (fark —4) Samsun 34 (fark — 46), Ordu 33 (fark — 60), Sinop 33 (fark — 10), Malatya 31

(*) Orman içi köylüsünün yoğunluğu; orman içi köylüsü nüfusu,ilin ormanlık alanına bölünerek elde edilmiştir.
İlde orman içi köy nüfusu : A
İlde ormanlık alan : B
Yoğunluk (n) : A/B

(fark — 9), Tunceli 31 (fark + 13), Gaziantep 31 (fark — 44);dir.

Yukarıdaki iller, orman içi köylüsü yoğunluğu 30'un üzerinde kalan illerdir. Türkiye'nin orman içi köylü nüfusu yoğunluğu 17'dir.

Bu ortalamanın üzerinde kalan 26 il vardır. Geriye kalan 6 ilde bu yoğunluk 20-30 arasında, 7 il'de de 17-29 arasındadır. Bu 26 ilde toplam orman alanı 7 878 474 ha. olup, Türkiyenin toplam ormanlık alanına oranı % 39.05'dir. Yine bu illerde toplam olarak 3.449.113 orman içi köylüsü yaşamaktadır. Bunlar da Türkiye'de yaşayan tüm orman içi köylülerinin % 60.85'ini meydana getirmektedir. Yani, ülkemizdeki toplam orman içi köylüsünün % 60'ı, ülkemiz ormanlarının %40' ında yaşamaktadırlar. Bunlar da, 26 ilde toplanmışlardır.

Bu illerin genel nüfusları içerisinde orman içi köylülerin % olarak yeri; Mardin'de % 25, Adıyaman'da % 17, Bingöl' de % 45, Tokat'da % 28, Diyarbakır'da % 21, Sivas'ta % 8, Elazığ'da % 10, Samsun'da % 16, Ordu'da % 11, Sinop'ta % 39, Malatya'da % 6, Tunceli'de % 42' dir. Gaziantep'de % 6'dır.

Yine bu illerde il genel alanı içerisinde orman alanının payı % 6-56 arasında değişmektedir;

Örnek olarak Mardin ilinde; genel alan içerisinde orman alanının yeri % 15' dir. Adıyaman'da bu oran % 17, Bingöl' de 28' olmaktadır. Sivas'ta bu oran % 6' ya Malatya'da % 9'a düşmektedir. Kolaylıkla görüleceği gibi, bu illerde, orman içi köylüleri ilin genel alanı içerisinde küçük bir yer tutan ormanlarda yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar. Aynı illerde, nüfus yoğunluğunun da genel olarak Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

Bu illerde 10.000 ha.'ya düşen köy sayısını diğer illerle karşılaştırdığımızda yukarıdaki sonuçlarla bir uyumluluk göze çarpmaktadır. Onbin hektara düşen köy sayısının en çok olduğu il, Mardin; 14, daha sonra Tunceli 11, Bingöl 9, Elazığ 8, Sivas 8, Tokat 7, Adıyaman 7, Diyarbakır 6, Malatya 6, Gaziantep 6'dır.

Bu rakkamlardan çıkan sonuçlara göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halk, ormanlarda yaşamayı tercih etmektedir (!) Buralarda feodal ve millî baskıları ve Celali İsyanlarının sonuçlarını unutmamak gerekir. (Nitekim Yalçın Anıl, yaptığı bir araştırmada Celali İsyanlarının yoğun olduğu illerde 1 orman köyüne düşen orman alanının az olduğunu ortaya koymuştur.) (*)

İllerde tüm orman alanı içerisindeki iyi vasıflı ormanların paylarına göre, yapılan sıralamada Kars % 79 ile başta gelmektedir. İstanbul % 75, Zonguldak % 74, Kırklareli % 70, Bolu % 65, Kocaeli % 64 ile Kars'ı takip etmektedir. Türkiye'nin toplam orman alanı içerisinde iyi vasıflı ormanların oranı % 41'dir. Bu ortalama rakkamın üzerinde kalan 29 il vardır. Bu 29 ilin içerisinde 14 il'de orman içi köylüsü yoğunluğu Türkiye ortalaması olan 17'nin üzerindedir. Örnek olarak, birkaç ili ele alarak durumlarına bakalım;

(*) Yalçın Anıl, Orman Köylerinin oluşumuna tarihsel açıdan bakış, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 2, Temmuz 1974'den ayrı baskı.

İLİ	İlin tüm orman alanı içinde iyi vasıflı ormanların payı %	Orman içi Köylü yoğunluğu
Zonguldak	74	28
Tunceli	59	31
Ordu	55	33
Samsun	54	34
Kastamonu	53	18
Çankırı	51	23
Çorum	51	22
Çanakkale	50	17
Sinop	49	33
Yozgat	47	18
Artvin	45	25
Giresun	45	21
Adıyaman	42	43
Elazığ	41	34

Kolaylıkla görülebilir ki, bu 14 ilde orman içi köylü nüfusu Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen, iyi vasıflı ormanların ilin ormanlık alanı içerisindeki payı yüksektir. Bu illerde ormanların iyi vasıflı olarak kalması orman içinde yaşayan köylülerden etkilenmemektedir.

ORMANLARDA İŞLENEN ÇEŞİTLİ SUÇLARIN DÖKÜMÜ VE ORMAN KÖYLÜLERİ İLE SUÇLARIN İLİŞKİLERİ:

1937-1971 yılları arasında ormanlarda (yangınlar hariç) işlenen suçların toplamı 2.047.122 adettir. 35 yıl sürede meydana gelen toplam suçların yıllık ortalaması 58 489 adettir. Bu yıllık ortalamanın çeşitli suçlar arasında dağılışı ise şöyle olmaktadır;

Kesme	% 38	22 407 adet
Taşıma	% 38	22 282 adet
Açma	% 16	8 977 adet
Otlatma	% 4	2 502 adet
Orman içi yerleşmeler	% 4	2 321 adet

Görüldüğü gibi kesme ve taşıma suçları toplamı % 76'ya varmakta ve bunlar işlenen suçların büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır.

1937-1972 yılları arasında toplam olarak 25 171 adet orman yangını çıkmıştır. Bu yangınlarda 1 123 475 ha. ormanlık alan yanmış ve 401 977 539 Tl.'lik zarar ziyan meydana gelmiştir. 1937-1972 yılları arasındaki yıllık ortalama yangın adedi; 699'dur.

İşlenen suçların ve yangınların başmüdürlüklere göre dağılışı incelendiğinde, Kesme-Taşıma suçlarının en yoğun olduğu başmüdürlüklerin Amasya başta olmak üzere, Kastamonu, İçel, Sakarya, Bolu, Zonguldak, Ankara, Antalya, Trabzon başmüdürlükleri olduğu görülmektedir. (*)

Açma suçlarının başmüdürlüklere dağılımında, Amasya başmüdürlüğü yine başta gelmekte, bunu Ankara, Muğla, Balıkesir, İçel, İzmir, Eskişehir başmüdürlükleri izlemektedir.

Otlatma suçlarının dağılışında yine Amasya Başmüdürlüğü başta gelmekte, İçel, Antalya, Eskişehir, İstanbul, Isparta, İzmir ve Ankara başmüdürlükleri bu başmüdürlüğü izlemektedir.

Orman içi yerleşme suçlarının dağılışında Amasya, Trabzon, İzmir, İçel, Adapazarı ve Muğla başmüdürlükleri önde gelmektedir.

Orman yangınlarının başmüdürlüklere dağılışında, Antalya, İzmir, Muğla, Çanakkale, Adana, İstanbul ve Denizli başmüdürlükleri önde gelmektedir.

(*) Suçların başmüdürlüklere dağılışı ve bu konu ile ilgili rakkamların hazırlanmasında Dr. Metin Özdönmez'in, "Türkiye' de Orman Suçları nevileri, sebebleri ve önlenmesi çareleri üzerine araştırmalar" OGM, Sıra No: 422, Seri No: 4, İstanbul, 1965, adlı kitabından yararlanılmıştır.

Toplam suçlar açısından değerlendirme yapıldığında, Amasya Başmüdürlüğünün birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Birkaçı hariç diğer başmüdürlüklerde toplam suç miktarları birbirine yaklaşık değerler taşımaktadır. Yapılacak sıralamada, Kastamonu, Bolu, İçel, Ankara, Eskişehir, Trabzon, Antalya, İstanbul, Adapazarı, Zonguldak ve Kahraman Maraş Başmüdürlükleri, Amasya Başmüdürlüğünden sonra gelmektedirler.

Bu başmüdürlüklerde suçların fazla olmasının nedeni ayrı bir incelemenin konusudur. Birçok bölgesel faktörlerin bir araya gelerek bu sonucu yarattığını kabuletsek bile, açıkça ortaya çıkan bir gerçek vardır, **Orman köylüleri suçların işlemesinde etken değildir.**

Orman köylülerinin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde, işlenen suçlar çok azdır. Örnek olarak, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Bingöl, Göksun, Andırın, Kilis işletmelerinde 1953-1962 yılları ortalaması olarak 201-401 adet suç işlendiği tesbit edilmiştir. Orman köylülerinin yoğun olarak yaşadığı il olan Mardin'i, Bingöl ve Adıyaman'ı kapsayan bu işletmelerde işlenen suçların azlığı, orman köylülerinin suçlarda başlıca etken olmadığını rahatça kanıtlamaktadır. Yine orman köylülerinin oldukça yoğun olarak yaşadığı Tunceli işletmesinde, Muş, Bitlis, Hakkari, Siirt işletmelerinde aynı yıllar ortalaması olarak 0-200 adet suç tesbit edilmiştir. Yine orman köylülerinin yoğun olarak yaşadığı Ordu, Samsun, Sinop işletmelerinde işlenen suçlar diğer işletmelere göre azdır. Bu sayısal gerçekler, şimdiye kadar yapılan propagandanın aksini ortaya koymaktadır.

Bu arada orman içi köylülerinin Türkiye'deki ortalama yoğunluğu olan 17'nin üzerinde yoğunluğa sahip bazı iller ve bu illeri kapsıyan işletmelerde, orman suçlarının fazla olmasının nedenleri üzerinde de durmak gerekir. Akla ilk gelen, bu illerin yöresel özellikleri ile birlikte, bu illerde orman kenarı ve ormana 10 km. mesafedeki köylerin gerek sayı, gerekse nüfus olarak orman içi köylülerinden fazla olmasıdır. Doğal olarak, bu illerde orman kenarı ve ormana 10 km. uzaklıkta bulunan köylerin fazla olması, buralarda orman tahriplerinin öteden beri fazla olduğu ve bir zamanlar orman içinde bulunan bu köylerin giderek orman kenarı ve ormana komşu köyler haline geldiği şeklindeki görüşlere haklılık kazandırabilir. Fakat, bizim tezimiz açısından, yani orman içi köylülerinin orman suçlarının işlenmesinde etkin olmadığı, durum değişmemektedir. Olaya on yıllık bir kesitte baktığımız zaman tesbit edebildiğimiz budur. (1953 - 1962 yılları arası) (*)

Sayısal değerlendirmelerimiz sonucu orman kenarı köylerin bir zamanlar orman içi köyler olduğunu kabul ettiğimiz zaman köy başına düşen orman alanı ve 10.000 hektara düşen orman köyü sıralamasından anlaşılacağı gibi, orman tahriplerinin en fazla olduğu iller; Kırşehir, Adapazarı, Uşak, Bolu, Ankara, Gümüşhane, Aydın ve Kütahya'dır.

10.000 hektara düşen orman içi köyü ve orman köyü sıralamalarının birbirine uyum içerisinde olması gerekirken, yukarıda adı geçen iller, bu sıralamayı bozmaktadırlar. (Gerçekte, orman köylüsü yoğunluğu ve 10.000 hektara düşen köy sayılarının da birbirine uyması gerekir.)

(*) Dr. Metin Özdönmez, adı geçen kitabında, orman tahriplerinin fazla olduğu yerlerde ortak bir özelliğin bulunduğunu belirtmektedir. Bu, buraların tüketim merkezlerine yakın ve ulaşım imkanlarının gelişmiş olduğu tezidir. Yukarıda verilen rakkamların incelerken ve bu konuda yapılacak araştırmalarda bu tezi dikkate almak gerekir.

ORMAN İÇİ

İLİ	Köy başına düşen orman alanı	10.000 ha'a köy sayısı
Mardin	699	14
Tunceli	903	11
Bingöl	1068	9
Elazığ	1205	8
Sivas	1313	8
Tokat	1373	7
Adıyaman	1462	7
Çankırı	1477	7
Diyarbakır	1591	6
Sinop	1648	6
Malatya	1692	6
Gaziantep	1789	6
Samsun	1789	6
Kastamonu	1924	5
Çanakkale	1989	5
Zonguldak	2111	5
Balıkesir	2150	5
Çorum	2248	4
Bursa	2323	4
Bilecik	2377	4
Ordu	2385	4
Siirt	2459	4
Artvin	2460	4
Manisa	2472	4
Amasya	2495	4
İzmir	2497	4
Yozgat	2673	4
Türkiye Ort.	**2705**	**4**

10.000 hektara düşen köy sayısı ve köy başına düşen ormanlık alan'a göre illerin sıralaması yapıldığında, Türkiye ortalamaları ve bu ortalamaların üzerinde kalan iller yukarıya çıkarılmıştır. Tablodan görüldüğü gibi; Kırşehir, Adapazarı, Uşak, Bolu, Ankara, Gümüşhane, Aydın ve Kütahya illeri, orman içi köyler açısından yapılan sıralamada Türkiye ortalamasının altında kalmaktadırlar. Oysa aynı iller toplam orman köyü açısından yapılan sıralamada, ortalamanın üzerinde yer almaktadır. Başlangıçta açıkladığımız varsayım karşısında bu illerde orman tahriplerinin fazla olduğu anlaşılmaktadır. (*)

(*) Bu arada bazı illerin de, sıralamalarda çok farklı yer aldıkları gözlenmiştir. (Çankırı, Ordu, Gaziantep gibi). Ama bu iller yaptığımız değerlendirmenin dışında bırakılmışlardır.

TOPLAM ORMAN KÖYÜ

İLİ	Köy başına düşen orman alanı	10.000 ha. köy sayısı
Mardin	438	23
Kırşehir	533	19
Tunceli	645	16
Çankırı	694	14
Ordu	711	14
Adapazarı	719	14
Elazığ	783	13
Sivas	798	13
Gaziantep	775	13
Zonguldak	769	13
Çorum	806	12
Samsun	819	12
Sinop	835	12
Kastamonu	857	12
Tokat	866	12
Malatya	915	11
Bursa	921	11
Bingöl	938	11
Adıyaman	957	10
Uşak	1010	10
Bilecik	1025	10
Bolu	1070	9
Manisa	1088	9
Ankara	1111	9
Diyarbakır	1115	9
İzmir	1136	9
Çanakkale	1245	8
Amasya	1248	8
Balıkesir	1255	8
Aydın	1261	8
Gümüşhane	1316	8
Kütahya	1325	8
Türkiye Ort.	**1253**	**8**

SONUÇ: Gerçekten de yaptığımız bu sayısal araştırmanın derinleştirilip, geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Biz sadece bu konuda bir başlangıç yaptığımıza ve konunun belli bir bakış açısı ile incelendiğinde, hakim sınıfların yalanlarının kolaylıkla açığa çıkarabileceğini gösterdiğimize inanıyoruz.

Yaptığımız sayısal değerlendirme ortaya çıkarmıştır ki, orman köylülerinin yoğun olarak yaşadığı illerde orman suçlarının miktarı azdır. Buralarda halk orman içinde yaşamakta ve büyük ölçüde ormana zarar vermemektedir. Aynı zamanda ormandan geçimini sağlıyan yöreler halkı da, ormanı tahribe yönelme-

mektedir. (Örnek Çanakkale ve Balıkesir'in bazı işletmeleri).

Gerek odun hammaddesinin değerlendirilme imkanlarının fazla olduğu gerekse endüstriyel bitkiler üretiminin yapıldığı yerlerde. yani pazar imkanlarının gelişmiş ve köylüleri pazar için üretim yapan yerlerde orman tahripleri de artmaktadır. Son yıllar içersinde özellikle batı bölgelerinde pazar için üretimin, ulaşım imkanlarının artması, tarım ürünlerinin para etmesi nedeniyle, orman ke-·rı köylerde orman tahriplerinin arttığı zlenmektedir.

Açıkça ormana yabancılaşmış olan köylü, kendisine hiçbir yarar getirmeyen ormanları tahribe yönelmekte ve buraları tarım arazisi olarak kullanmaktadır. Ama geçimini ormana bağlamış ve orman içinde yaşayan köylüler ormana tahripkâr bir şekilde yönelmemektedir.

Orman suçlarının işlenmesinde, orman köyleri sorumlu değildir, sorumlu izlediği yanlış işletme politikasıyla ormana zarar veren aynı zamanda politikası sonucu kişileri suça teşvik eden hakim sınıflardır.

halkın
ormanı

EGE BÖLGESİ TİCARET ODASI İDARE MECLİSİ ÜYESİ VE SANAYİ ODASI MESLEK GRUBU BAŞKANI SAYIN ORHAN ÖZBEK İLE YAPILAN GÖRÜŞME.

Bu sayımızda tartışma başlığı altında kereste darlığı ve fiyat artışları konusunda, Sayın Orhan Özbek ile dergimiz muhabirinin yaptığı görüşmeyi yayınlıyoruz. Bilindiği gibi, orman ürünlerine dayalı sanayi ve küçük imalâthanelerin bugün karşılaştıkları en önemli sorun; ham madde temini ile ilgilidir. Hammadde sıkıntısı birçok alanda had safhadadır. İstifçilik ve karaborsa yaygındır. Dönem dönem ortaya çıkan kereste darlığı ve kereste fiyatlarının sürekli yükselmesi ile ilgili haberler gazetelerde sık sık görülmektedir.

Bu konuyu çeşitli çevrelerin görüşlerini alarak araştırmaya yöneldiğimizde yurdumuzda kurulu bulunan orman ürünleri sanayinin birçok güçlükle karşılaştığını öğrendik. Bu araştırmalarımızın derli toplu bir sonucunu önümüzdeki sayılarımızda yayınlayacağız. Bu arada okuyucularımıza, konuyla ilgili çeşitli örgüt ve çevrelerin görüşlerini de aktarmak amacındayız.

Bu görüşleri aktarırken, bunlara Tartışma sayfamızda yer vermeyi uygun buluyoruz. Bu sayfamızda ilk sayımızda da belirttiğimiz gibi herkes görüşlerini dile getirebilir. Amacımız ormancılığın çeşitli sorunlarının tartışılması ve sağlıklı çözümlere varılmasıdır. Bütün okuyucularımızın bu sayfalarda yer alan görüşler hakkında eleştirilerini bekliyoruz.

SORU: **Bazı dönemlerde ortaya çıkan kereste darlığı ve fiyat artışları hakkında ne düşünüyorsunuz?**

CEVAP: Kereste darlığı sorunu, özellikle 1976-1977 yıllarında belirgin ölçüde ortaya çıkmıştır. Dönem dönem görülen bu darlığın yaratılmasında piyasa koşulları yanında, Orman Genel Müdürlüğü ile Orman Ürünleri Sanayi Genel Müdürlüğünün politikaları da etkili olmaktadır.

Son yıllarda gizli ve yaygın stok müesseseleri ortaya çıkmıştır. Özellikle bazı iktidarlar döneminde bu müesseselerin yaygınlaştığı görülmektedir.

Gizli stok olarak adlandırdığımız olay, şöyle olmaktadır; Bazı kişiler bazı dönemlerde fiyatların artacağını bildiklerinden, aşırı taahütlere girerek ihtiyaçlarından fazla mal almaktadırlar. Bu malların bir kısmını kendi depolarında büyük bir kısmını ise işletme depolarında bekletmektedirler. Orman İşletmeleri veya devlet kereste fabrikalarından % 7.5 teminatla satın alınan emvalin bedelini ödemeden (bedeli ödeyinceye kadar geçen süreler için yıllık % 9 faiz ödeyerek) fabrika veya işletme depolarında tutmak ve piyasaya arz etmemek en geçerli olan şekildir. Malı bekleterek ortaya çıkan fiyat artışları yanında işletmelere ödenen faiz sembolik kalmaktadır. Bu arada bazı kişiler de fabrikalarını kapatarak, kârlı olduğu için mal almak temayülü dahi belirmiştir.

İşte bu nedenle, üretim oldukça fazla olduğu halde, mallar depolarda bekletildiği için, ortaya bir kereste darlığı çıkmaktadır.

İkinci stok şekli de, yaygın stok şeklidir. Bilindiği gibi, son yıllarda işsizliğin artması ve ekonomik istikrarsızlık sonucu, riski az, yapılması kolay olan kerestecili-ğe doğru bir yönelme olmuştur. Yurt çapında küçük işletmelerin sayısında bir artış olmuştur. Bu çok sayıdaki işletmenin varlıklarını sürdürebilmek için aldıkları küçük parti mallar, neticede büyük miktarlara varan stokları meydana getirmektedir. Müteahhitler genellikle büyük parti mal aramaktadırlar. Aradığı

malı da bu küçük işletmelerde bulamamaktadırlar. Ve bu küçük işletmeler piyasayı psikolojik olarak doyuracak bir arzda bulunamadıklarından yine ortaya, mal darlığı çıkmaktadır.

Bu iki stok şeklinde, özetlersek; birincide ellerindeki malı arz etmediklerinden, ikincide ise, yetersiz arzlar piyasayı doyuramadığından üretim arttığı halde piyasada mal sıkıntısı çekilmektedir.

Çözüme gelince; Orman Bakanlığı hiçbir israfa yer vermeden, ürettiği emvali hemen piyasaya arz etmeli ve piyasaya arz ettiği malların gerek kendisi gerekse alıcıları tarafından depolarda bekletilmesine izin vermemelidir. O.G.M. hâlâ % 50 veresiye ile mal satmaktadır. Malın piyasaya intikali için kredinin kesilmesi gerekir. Ticari kredilerin kesilmesi gereklidir, bu bir ekonomik kuraldır. Orman Bakanlığı piyasa durumuna göre, kredili satışlarını ayarlamalıdır. Genellikle hükümetler bir malın piyasaya intikalini sağlamak için o dalda kredileri kesmektedirler. Orman Genel Müdürlüğü de bu yola başvurmalıdır. Bugünkü kurulu orman ürünleri sanayinin hızla bir envanterini çıkartıp, yeni kuruluşları dondurmalı, ancak rantabl işletmelerin kuruluşuna izin vermelidir. (Tabii bu husus, Sanayi Bakanlığı ile entegre bir uğraşı gerektirir.)

SORU: **Orman idaresinin halkla daha fazla ilişkili olması ve politik istismarın kolaylıkla yapılabilmesi nedeniyle yerli küçük işletmelere şirin görünmek için, kredi politikasını buna göre ayarlamış olamaz mı?**

CEVAP: Hayır. Çünkü kredili mal alabilmek için banka mektubu vermek gerekir. Oysa o sözü edilen küçük işletmelerin, bazı istisnaları hariç, banka mektubu vermesi mümkün değildir. Bu kredi politikası gerçekte, küçük işletmeleri korumak için bir araç olmamaktadır.

SORU: **Tahsisler konusunda ne düşünüyorsunuz?**

CEVAP: Tahsislerin zaman zaman suistimal edildiği kanısındayım. Tahsislerin resmi dairelerin bizzat kendilerinin yaptığı inşaatlara verilmesi gerekir.

Fakat müteahhit eliyle yapılan turistik tesislere ve bazı özel inşaatlara verildiklerini duymaktayız. Bunun mutlaka önlenmesi gerekir.

SORU: **Mamul malların fiyatlarının yükselmesi konusunda ne düşüyorsunuz?**

CEVAP: Bu sorunuza bu konudaki bir örnekle cevap vereyim. Sunta adı verilen yonga levhadaki fiyat artışları ve sıkıntının nedenlerini ele alalım. Eskiden Ayancık suntası piyasayı ayarlıyordu ve fiyatı belliydi. Sıraya giren herkes alabiliyordu. Şimdi öyle değil. Geçen yıldan beri suntanın dağıtımı Türkiye Marangozlar Konfederasyonuna verildi. Bu konfederasyon da kendi üyelerine tevzi ediyor. Tabii bu da konfederasyona bağlı derneklerde dağıtım normal dağıtım kuralları dışında gerçekleştiği için, piyasa da nazım rolü oynamamasına neden olmaktadır. Fiyat ayarlaması bu şekilde, normal olarak gerçekleşmemektedir.

SORU: **İhracaat ne durumdadır?**

CEVAP: Bir zamanlar yoğun bir şekilde ihracat yapılmaktaydı. Yunanistan, Libya gibi ülkelere ihracat yapabiliyorduk. Fakat şimdi, mal yok, fiyatlar da yüksek olduğundan ihracat durmuş durumda.

Biz ancak meşe ve kayından mamul mallar ihraç edebiliriz, kanısındayım. Ayrıca ciddi organizasyonlar yapılabildiği takdirde mobilya ihracatını da gerçekleştirebiliriz.

SORU: **Orman ürünleri sanayinin durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?**

CEVAP: Orman ürünleri sanayi hiç olmazsa piyasada nazım rolü oynıyacak ölçüde, devletin elinde bulunmalıdır. Çünkü özel sektörün bu alanda büyük yatırım yapması imkansızdır. Yatırıma kalkışanlarda büyük yanılgı içerisindedirler. Çünkü devlet, özel sektör fabrikalarının hammadde ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılamayı garanti edememektedir. Oysa devlet kendisi bu tesisleri kursa kendi fabrikasını çalıştırmak için envanterini yapmak, düzenli bir şekilde hammaddesini sağlamak zorunda kalacaktır.

SORU: **Ormancılık alanında uygulamaya konulan, dış kaynaklı proje ve yatırımlar konusunda ne düşünüyorsunuz?**

CEVAP: Bunların kökeni Osara Raporu'na dayanmaktadır. Birinci olarak Osara Raporunda, Türkiye ormanlarının varlığı ve verim gücü fazlaca abartılmıştır. Bu rapora dayanılarak hazırlanan projeler, ülkemiz şartlarına uygun değildir. Meselâ SEKA'nın girişmiş olduğu birçok proje ve yatırımlar ormanların tükenmesine yol açmaktadır. Dalaman kağıt fabrikası kurulduğunda, yetkililere hammaddeyi nereden bulacaklarını sorduğumda; Muğla, Köyceğiz, kısmen de Fethiye ormanlarının bu işe yeteceğini söylemişlerdi. Oysa bugün, bu fabrikanın ihtiyacını karşılamak için Uşak'tan, Edremit'den, Dalaman'a hammadde gidiyor.

Antalya projesine gelince, bu projedeki kereste tesislerini sakıncalı buluyorum. Toroslarda bulunan ormanlar bu tesislerin ihtiyacını karşılamaya yetmez. Bu fabrikaların kereste için kızılçamı değerlendirmeleri doğru olmaz. Çünkü kızılçamın kereste olduktan sonra hemen kullanılması gerekir, yoksa çalışır ve değerinden kaybeder. Bu nedenle de kereste olarak bekletilmeye elverişli değildir, ancak ambalajda değerlendirilebilir.

Eğer fabrikada karaçam kullanılırsa çok yazık olur. Çünkü sınırlı yerlerde kalan karaçam ormanları kısa bir sürede tükenir.

Bu arada şunu da belirtmek isterim; son yıllarda, orman alanı ve serveti olduğundan fazla gösterilmek ve bir de idare sürelerini kısaltmak suretiyle aşırı bir üretime doğru yöneliş olduğu görülmektedir. Bu tedbirler de yetmemekte, gelecek yılların etaları şimdiden çıkarılma yoluna gidilmektedir.

,Bu türden uygulama ve projeler, ormanlarımızın yok edilmesine yol açacaktır. Bunlara tamamen karşıyız.

SORU: **Bugün Türkiye'de uygulanmakta olan Ormancılık Politikası hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Yeni bir politikanın tesbiti için bir "Ormancılık Kurultayı" toplanmasına ne dersiniz?**

CEVAP: Bugün için bir ormancılık politikasının uygulandığını, böyle bir politikanın var olduğunu sanmıyorum. Onun için mevcut politikayı islah etmek yerine yeni bir politikanın tesbiti gereklidir. Ancak yeni bir politika, bütün siyasi partilerin dışında ilmi ve teknik verilere göre tesbit edilebilir. Bu tesbit bir kurultayda mı olur, yoksa bilimsel bir konferansta mı olur, onu bilmem. Ancak hangisi olursa olsun, bilimsel ve teknik veriler mutlaka ağır basmalıdır. Siyasi partiler görüşlerini bildirmekle beraber bu konferansta ağırlıklarını koymamalı, ama alınacak kararlara da mutlaka saygılı olmalıdırlar. Bilim ve teknik ağır basmalı, siyasî partiler tesbit edilecek stratejinin dışına çıkmamalıdırlar.

Bu arada şunu da belirtmek istiyorum. Bugün CHP'nin "herşeyi orman köylülerinin kuracağı kooperatiflere yaptıracağım" görüşüne karşıyım. Çünkü üretim, taşıma, sanayi, tüketim ayrı ayrı iktisadi birimlerdir. Bunların hepsinin bir elde yapılması mümkün değildir. Üretim ve taşıma; köylülerce kurulup, desteklenecek kooperatiflere yaptırılabilir. Sanayi de mutlaka devletçilik ağır basmalıdır. Tüketim için de, doğrudan doğruya tüketim kooperatifleri kurulabilir. Üretim ve tüketime arzın aynı kooperatiflere yaptırılması, üretimde yolsuzluklara yol açabilir.

İZMİR DEĞİRMENDERE'DE ORMAN VE KIYI YAĞMASI (2)

Geçen sayımızda, İzmir İşletmesi Değirmendere bölge şefliği sınırları içerisindeki Gümüldür (Gümüşsu)'daki orman ve kıyı yağmasıyla ilgili bir yazı yayınlamıştık. Ve gelecek sayılarımızda da yayınımıza devam edeceğimizi belirtmiştik. Aşağıda bu konunun ortaya çıkarılmasında büyük yardımları olan, Cumhuriyet Gazetesi Ege Bölgesi temsilcisi, Sayın Hikmet Çetinkaya'nın 1973 yılında gazetede yayınlanmış yazılarının bir özetini sunuyoruz. Bu yazıların üzerinden dört yıl geçti. Tahkikatlar açıldı, birçok bölge şefi arkadaşımız tayin olup (!) gitti, ama yazılar güncelliğinden birşey kaybetmedi. Ve aradan geçen zaman içerisinde, Gümüldür'de hiçbirşey değişmedi.

"EGE'DE 1500 DEKAR SAHİL İŞGAL EDİLDİ"

Hikmet ÇETİNKAYA,
15 Şubat 1973 tarihli
Cumhuriyet Gazetesi.

İzmir — Ege bölgesinin özellikle kıyı kesimlerinde orman sınırı içinde bulunan, değeri 100 milyon liraya yakın 1500 dekarlık alan bazı açıkgözler ve yapı kooperatifleri tarafından işgal edilmiştir. Orman Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlarının halen üzerinde durdukları olay, mahkemeye intikal etmiş, bu arada 5917 sayılı yasa ile Orman Genel Müdürlüğü lehine verilen zilliyetliği koruma hakkının uygulanmadığı öne sürülmüştür.

İzmir'in Gümüldür kıyı kesiminde orman alanına giren 1500 dekar yer bazı kişiler ve kooperatifler tarafından bir süre önce işgal edilmiştir. Orman mühendislerinin "3 km. uzunluğunda kumsal şerit" diye nitelendirdikleri bu alanda, önce Ankara'lı bir doktor, OGM'ye başvurarak "Atatürk Sanatoryumu için kamp kurma izni" istemiştir. Genel Müdürlük sadece geçici çadır kurulmak koşuluyla doktora kamp kurma olanağının tanındığını bildirmiştir.

KAMP SİTE OLUYOR

Aradan kısa bir süre geçtikten sonra 1500 dekar orman alanının bir bölümünde villa tipinde konutlar yapılmaya başlanmıştır. Aynı bölgede ağaçlandırma yapan Orman Mühendisleri durumu hemen Genel Müdürlüğe bildirmişler, bu kişiler hakkında kovuşturma açılmasını istemişlerdir. Ancak kısa bir süre sonra başka yapı kooperatifleri, ardından bir diğeri ile değişik kişiler konut kurmaya başlamışlardır.

Bu arada hukuk danışmanları İzmir Valiliğine başvurarak 5917 sayılı yasanın gerektirdiği zilliyetliği koruma yolunun seçilmesini istemişlerdir. Vilayet bu konuda OGM lehine karar almıştır. Ama kırtasiyecilik bu kararın uygulanmasını engellemiştir. Kurulan kooperatiflerden sadece birinin 70 üyesinin bulunması, kooperatif yöneticilerinin ise yasaların boşluğundan yararlanmaları, işin bugüne dek uzamasına yol açmıştır. İşgali yapan konut kooperatifleri yöneticileri ile diğer kişiler alanların yıllardır zilliyetlerinde olduklarını öne sürmüşlerdir.

ORTAKLAR KİMLER

Devlete ait olan 100 milyon TL.'ya yakın değerde bir alanı işgal eden, durum mahkemeye intikal ettiği için aynı alanın sadece bir bölümüne 7500 TL değer koyan bir konut kooperatifinin ortakları arasında OGM'de görevli kişilerin bulunduğu saptanmıştır. Bu arada banka müdürleri, genel müdürler, yüksek dereceli memurların bulunduğu bildirilmektedir. Hukuk danışmanları mahkemelerin uzun sürmesinin böyle bir işgal durumu yarattığını bildirirken özetle şöyle sıralamaktadırlar:

«Orman yakan ya da kaçak odun kesen bir köylü ağır cezalara çarptırılmaktadır. Ortada bir işgal olayı vardır. Bu durum özellikle kıyı şeridinde ya da verimli alanlarda olmaktadır. Bugün değil 1500 dekar orman alanı, 4-5 bin dekarın

üzerinde alan işgal edilmiştir. Narenciye gelişmektedir Ege'de. Çok iyi kazanç getirmektedir. Bir bakıyorsunuz 300-400 dekarlık orman sınırına giren alan narenciye bahçesi olmuş, arkasından birkaç tanık mahkemeye başvurup yıllardır zilliyeti altında bulunduğunu iddia ediyor. Böylece mahkeme yıllarca sürüyor. Karar çıktığında zaten istediği kazancı elde ettiğinden umursamıyor bile. Şimdi de sayın Orman Bakanı orman alanına giren bazı yerlerin sınır dışına çıkacağını bildiriyor. Altın kum olan güzelim sahillerimizin pek çoğu işgal edilmiştir. Eğer bu alanlar orman sınırı dışına çıkarılırsa, bizim tüm çabalarımız boşa gidecektir.»

TEHDİT EDİYORLAR

Aynı bölgede ağaçlandırma yapan bazı orman mühendisleri ise işgal konusunu ortaya çıkardıkları için görevlerinden alınıp başka yerlere verilmekte, ya da pasif görevlerde çalıştırılmaktadır. Hatta bazı kişiler ellerinde tapuları bulunmadığı halde, villa tipi konutların inşaatlarını sürdürmektedirler. Bu arada siyasî baskı yapma olanaklarını ellerinde tuttukları bildirilmektedir.

«ORMAN YAĞMASI - İŞGAL ALANINA 800 METRE UZAKTA BİR ORMAN SUÇLUSUNUN AİLESİ YAŞAMA SAVAŞI VERİYOR» Hikmet ÇETİNKAYA, 2.Mart. 1973 tarihli Cumhuriyet Gazetesi

Kadın kapının önüne çömmüş ağlıyor...

«Yoksulun elinden tutan olmuyor beyim. Yedi çocuk, sekiz keçi ve bir merkep nidecem ben..»

Doğa kara çizgiyi yeşilin göbeğinde eritiyor.

(......)

Seferihisar'ın Ürkmez Köyü burası.

Ağlayan kadının adı Firdevs Genç. Kocası 48 yaşında Mehmet Ali Genç orman yakma suçundan 5 yıl ağır hapis ve 685 bin lira para cezasına hükümlü... Köylüler gösteriyor 800 metre öteyi. Kadın başını önüne eğiyor. Avukat Nurhan Ertemiz ve biz taş kesilmişiz sanki. Güneş Sisam Adası'nın üzerinde gümüş bulutların arasında, günün son selâmını veriyor.

Ne var 800 metre ötede? «EGE'DE 1500 DEKAR SAHİL İŞGAL EDİLDİ» başlıklı haber çağrışım yapıyor belleğimizde. Bazı yapı kooperatifleri, açıkgöz bazı kişiler, işte bu bölgede orman alanı içine giren yerleri işgal etmişlerdi. Kimileri narenciye bahçesi, kimileri tatil sitesi ve kimileri ise villa kurmuşlar, ya da kurmak istemişlerdi. Bir karış toprağı olmayan Genç ailesinin yaşam sürdürdüğü tek odalı ev ise —bir canlının yaşaması olanaksızdır- işgal alanına 800 metre ötededir. Mehmet Ali Genç'in yaktığı 200 dekar orman ise, işgal alanına 1 Km. uzaktadır.

(...........)

Gümüldür'ün Arapyeri yöresi en fazla işgal edilen yerlerden biri. OGM'nin bozuk orman alanı diye adlandırdığı bu kesimde ağaçlandırma yapılmaktadır. 3 Km.'lik bir yer, Ürkmez-Gümüldür arasında yağma edilmiştir Üstelik ağaçlandırma yapılan kesimden orman idaresinin işçileri kovulmuş, barakaları yıkılmıştır.

«S.E. adlı kişi orman alanı içine sayfiye evi yapmaya başlıyor. Çünkü çevrede çok kişi aynı uygulama ile yazlık evler yaptırmışlardır. OGM iki aylık süre içinde men kararı alamadığı için olay mahkemeye intikal etmiştir. İzmir İkinci Asliye Hukuk Mahkemesinde Men-i Müdahale davası açılmıştır. Davalı S. E. ise 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde Orman İdaresi aleyhine 6750 liralık zarar davası açmıştır. Bu arada S. E. tedbir kararı aldırarak, ormancıların kulübe inşaatını durdurmuştur. Sadece durdurmamış, yıktırmıştır. (......)

İŞİMİZ KIRTASİYECİLİK

S. E. adlı vatandaşın yasaların mazgal deliğinden yararlanarak orman alanına nasıl yazlık ev kondurduğunu görmüş olduk, böylece. Bugün tam açıklığı ile orman sınırlandırması yapılmadığı için önüne gelen her kişi «burası benim zilliyetimde» iddiası ile sahip çıkıyor. Biliyorlar bir sınırlandırma yapılırsa bulundukları yerin orman alanı dışında bırakılacağını. Çünkü işgal edilen aynı çizgide siteler var. Bu sitelere ortak olan kişilerin çoğu da hatırlı kişiler.

Ürkmez köyü halkı çok iyi biliyorlar bu işgal olayını. Köylüler anlatıyorlar uzun uzun, gerçeklerin üzerinde gezine-

rek. Sonra orman mühendisleri sonra hukuk danışmanları. Bakın, İzmir Valiliği ile Orman Başmüdürlüğü arasında bir işgal olayının gelişimini gösterelim sizlere..

OGM «S. S. Gümüşsuyu Yapı Kooperatifi» nin 66 konutlu tatil köyü alanının orman sınırları içinde olduğunu iddia etmektedir. Yani kooperatif orman alanını işgal etmiştir. Kooperatif sorumlularının ellerinde tapuları yoktur. OGM iki aylık süreden yararlanıp Vilâyetten men kararı aldırmıştır. 5917 sayılı yasaya göre Arapyeri kesimi hakkında men kararı verilmiştir. Ama kırtasiyecilik yakamızı bırakmadığı, işin içine hatırlı kişiler de girdiği için men kararının uygulanması mesele olmuştur. Vilâyet 5.2.1972 gün ve 184 sayılı işgal olayını şöyle özetlemektedir.

«5917 sayılı kanuna göre verilmiş bulunan 28.12.1972 gün ve 972/5917-184 sayılı; men-i müdahale kararı ile müdürlüğünüze teslim edilen gayrimenkule kararda isimleri yazılı mütecavizler tarafından ikinci tecavüz ve müdahale olmadığı Değirmendere Bucak Müdürlüğünün 31.1.1973 gün ve 13/84 sayılı yazısından anlaşılmıştır. Mezkûr yere başkaları tarafından bir tecavüz ve müdahale söz konusu ise tecavüz ve müdahalelerde bulunan kişilerin tesbiti ile valiliğimize 5917 sayılı kanuna tevfikan müracaat etmeniz lüzumuna bilgi edinilmesini rica ederim.»

Vilâyet Hukuk İşleri müdürü yerine A. Ceylan Tunçok'un yazısıdır bu. Kırtasiyeciliğin bir işgal olayını ne denli önemsemediği ortaya çıkmış oluyor böylece. OGM Hukuk Danışmanları 66 konutlu sitenin orman alanına kurulduğunu, bu nedenle ormana tecavüz edildiğini iddia edip men kararı almıştır. Vilayetten bu kararın uygulanmasını istemektedir. Ama vilayet ısrarla "ikinci tecavüz olmamıştır" diye yazı yazmaktadır. Yani binalar yükseldiği halde "ikinci tecavüz olayı yoktur" gerekçesiyle hiçbir işlem yapılmamaktadır.

YAZIŞMA... YAZIŞMA

Bundan ötürü OGM bir yanıt verir vilayete. Yanıtta, 5917 sayılı yasanın 1/3 maddesinin getirdiği açıklık belirtilmektedir. Çünkü bu bölümde "zilliyete teslim olunan gayrimenkule başkaları tarafından yapılacak tecavüz ve müdahaleler yeni bir tatbikat yapılmaksızın derhal men edilir." sözü yazılıdır. Ayrıca yanıtta Vilayetin yazısı dolaylı olarak görülmüş, Bucak Müdürünün olay yerine gittiği, işgal olayını gördüğü ifade edilmiştir.

OGM'nin bu yazısı üzerine Vilayet şu yanıtı verir: "5917 sayılı yasaya göre karar uygulaması vali ve kaymakamlara verilir. Bu nedenle bucak müdürleri tecavüz ve müdahaleleri men etme yetkisine sahip değildir. Hakiki mütecavizlerin kimlik ve adreslerinin teker teker tesbit edilip bildirilmesi gereklidir. Bundan sonra işlem yapılabilecektir. Bilgilerinize.."

OY BABO. OY.. OY...

67 ortağın adı, soyadı, ana baba, çoluk çocuk ve iş adresleri. Bunlar saptandıktan sonra işlem yapılacak. Atı alan Üsküdar'ı geçmiş a beyler. İnşaat ha bitti ha bitecek. Hâlâ yazışma, hâlâ işi umursamamak. Bu ne biçim görev anlayışıdır, bilinmez. İşgal kooperatif tarafından yapılmıştır. Ama Vilayet hâlâ ad, adres sormaktadır.

Bu kez kooperatif sorumluları OGM hakkında men-i müdahale davası açarlar. Gerekçeleri "turistik tesisler yapacağız, ticaret siciline kayıtlıyız" biçimindedir. İyi ama tatil köyünü kurduğunuz alanın tapusu nerede? Hele bir gösterin, gösterin ki her şey gün ışığına çıksın, tüm açıklığıyla!.

2. Bölümden

Genç adam anlatmaya başladı sıkıla sıkıla :

"Efendim Ege Bölgesinde orman sınırı içine giren 1500 dekarlık alan işgal edilmiş durumda. Bugünkü değeri 100 milyon liranın üzerindedir. Bunun yanısıra iç kısımlarda yine orman alanı içinde bulunan yerler narenciye bahçesi haline getirilmiş. Örneğin bir milletvekili orman alanı içine giren bir yeri narenciye bahçesi yapmıştır. Ancak şu ana kadar hazırlanan tüm tutanaklar hasıraltı ediliyor."

"Nasıl işgal ediyorlar, orman sınırı içine giren yerleri?"

"Çok basit. Bu işin tezgâhı kurulmuş ülkemizde. 5917 sayılı yasanın uygula-

ması yapılması için iki aylık bir süre vardır. Yani orman alanı içine girmiş yere inşaat, ya da başka birşey kurmuş kişiler 5917 sayılı yasa ile kolluk kuvvetlerince çıkarılabilirler. Ama iki aylık süre geçince durum mahkemeye intikal eder. İşgalci, burası benim şu tarihten beri zilliyetimdedir iddiasında bulunur. Yani iş uzar gider..."

"Yani ben orman alanı içine giren bir yeri saptasam ve oraya bir site kursam sizler de iki ay içinde men kararı aldırmazsanız, beni o alandan çıkarmak çok zor olacak?"

"Elbette.. Bu gibi işgal yapanlar mahkemeye tanık getiriyorlar. Orman alanına giren yerin zilliyetinde olduğunu söylüyorlar."

(..............)

GÖRÜŞLER... GÖRÜŞLER... GÖRÜŞLER

Değirmendere Orman Bölge Şefliği sınırları içerisinde sözü geçen orman ve kıyı yağması ile ilgili olarak, daha önce kamuoyuna açıklamalarda bulunmuş olan Ege Bölgesi Ziraat Odaları Birliği Başkanı Reşit Kurşun'un görüşlerine başvurduk. Kendisi ile görüşen dergimiz muhabirine yaptığı açıklamaların ve bu açıklamalarına dayanak olarak verdiği belgelerin bir özetini sunuyoruz :

REŞİT KURŞUN'UN DERGİMİZ MUHABİRİNE YAPTIĞI AÇIKLAMANIN ÖZETİ

Görüşme tarihi : 1.9.1977

Çiftçi hiç bir zaman ormana düşman olmamış yanlış politikalar nedeniyle düşman edilmiştir. Ormanların tarım için ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Ancak bugün orman idaresi bağnaz tutumuyla ziraat yapılabilir yerleri orman saymak istiyor. Bazı yerlerde sahil yağmasının olduğundan söz ediliyor. Devlet de bunun önüne geçmek istiyormuş. Oysa bizim sahil yağması ile hiç bir ilgimiz yoktur. Örnek olarak benim 200 yıldan beri atalarımdan intikal eden arazim var. Burası çeşitli nedenlerle ekilmemiş. Bilhassa savaş yıllarında terk edilmiş, kullanılmamış. Bu zaman süresince, çevrede bulunan ormanların da etkisiyle buralar kendiliğinden ağaçlanmış, orman haline gelmiş. Buraların eskiden bağlık olduğunu görenler hâlâ yaşıyor. Üstelik bu, vergi kayıtları ile de sabittir. Bu araziler bize ta Osmanlı devrinden intikal etmiştir. Bu, kayıtlarda vardır.

(..............)

Son çıkarılan 1744 sayılı yasanın 2. maddesi 1960'dan önce ziraat yapılan arazilerin orman rejiminden çıkarılmasını amaçlıyor. Oysa bugünkü uygulama bu yasaya tamamen aykırı düşmektedir. Gerçekte bugün bütün mesele hava fotoğraflarından çıkmaktadır. Çünkü hava fotoğrafları 1960'tan sonra çekilmiştir. Haliyle bu fotoğraflarda ihtilaflı arazilerde orman ağaçları görülmektedir. Bunun nedenini biraz önce açıklamıştım. Yani 1960'tan önceki duruma itibar edilmiyor Elde vergi kayıtları olmasına, tarlaların durumlarını bilen bilirkişilere rağmen itibar edilmiyor. 1960'dan önce çekilen fotoğraflarda buraları orman görülmüyor.

Ayrıca orman kadastro komisyonlarının kuruluşları da zaten tarafsız değildir. (...) Buralarda ormancıların bağnaz tutumları da rol oynamaktadır.

İhtilaflı olan bu yerlerde bazı kişilerin özel çıkarları da söz konusu değildir. Çünkü kişi başına 30 dekar kadar arazi düşmektedir. Bu miktarın üzerinde arazisi olan kişi yoktur. Üstelik buralar halka atalarından intikal ettiği gibi verimli zeytinlik ve narenciye alanlarıdır. Buraları halkın elinden almak onları yoksulluğa itmek olur.

Bunun için görebildiğimiz tek çare, Bakanlar Kurulunun buraların orman olmadığına karar vererek yeni bir komisyonu görevlendirmesinden ibarettir.

REŞİT KURŞUN'UN 29.12.1976 TARİHİNDE YAPTIĞI AÇIKLAMANIN ÖZETİ

1949 yılında Arapyeri Ovası ve dolayısiyle köyümüz orman tahdidi görmüştür. Arapyeri ovası tahdit sınırları yani orman sınırları dışında kaldığı 1969 senesine kadar muhtelif komisyonlarca tesbit edilmiştir. 1969'da bilirkişinin yanlış beyanıyla bu saha mahkemece orman sınırları içerisine alınmıştır. Burada bir adli hata söz konusudur. Bizim bu sahala-

rımız hiçbir devirde orman mevzuatı içerisine girebilecek nitelikte değildir. 1744 sayılı kanuna göre bu sahalar orman sınırı dışına çıkarılmalıdır.

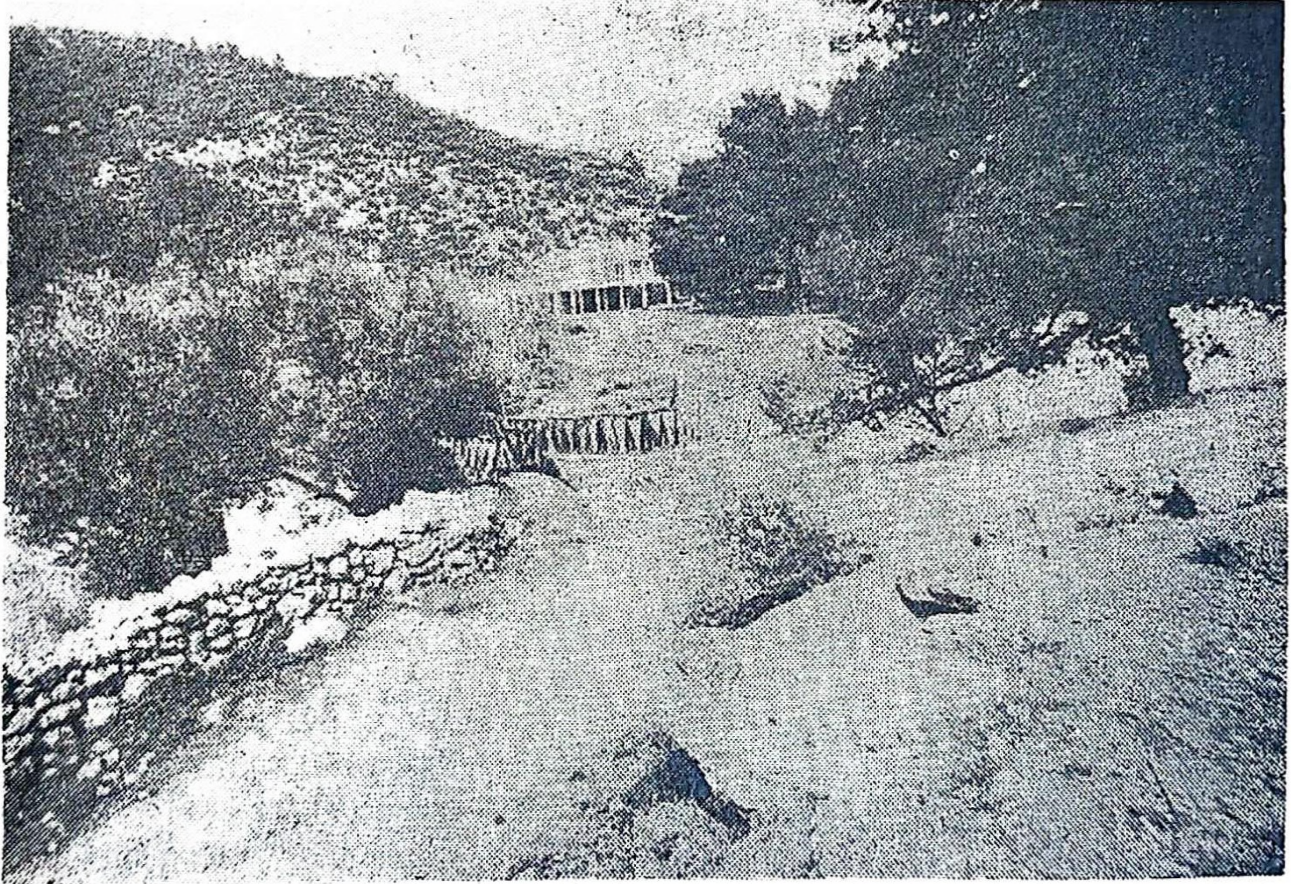
(..............)

Sual — 1 : Muhafaza ormanlarında 1744 sayılı yasa tatbik edilir mi? edilmez mi? 1744 sayılı yasa Devlet ormanlarında tatbik edilir. Kanun koyucu muhafaza ormanlarında tatbik edilmez diye bir kayıt koymamıştır. Arapyeri Ovasında 1961'den sonra mahkeme kararı vardır. Fakat buradan komisyonun açma tarihini incelemesi gerekirdi.

Esasen burada açma da mevzu bahis değildir. Üç kişinin reyi ile hilafı hakikat rapor tanzim ederek, buralar orman sayılmıştır. Şayet komisyonca oyuna getirilmemiş olsaydık bizler yani seçilmiş üyeler çalışmalara iştirak etmiş olsaydık araziler dörde üç reyle orman sınırları dışına çıkarılacaktı. Komisyon başkanı burada hileye başvurarak bizleri yanıltmıştır. Ayrıca komisyon Yarantepe ve Ziyarettepe'de ekip görevlerini üzerine alarak orman kadastrosu yapmıştır. Halbuki kadastro kademelidir. Önce ekip çalışır, sonra komisyon inceler.

(..............)

Bütün bu hususlar komisyonun köyümüzde hatalı ve kasıtlı örnekleridir. Köyümüze F. Zerin, Zeki Ergül adında kadastro denetçileri gelmiştir. Bu arkadaşların yapmış oldukları çalışma ve rapor ne olmuştur? Bu raporlar incelensin. (...) Raporlar hakkında hakkımız varsa hakkımız teslim edilsin.

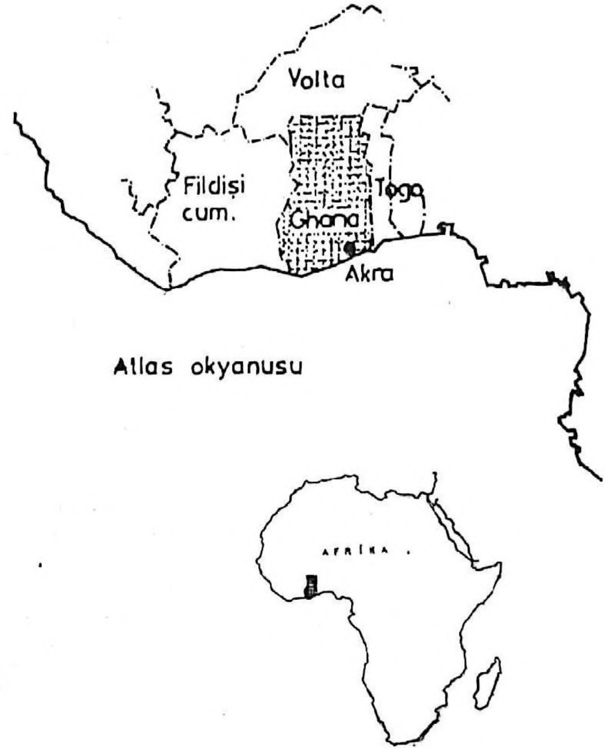
Eski AP Milletvekili Naki ÖNER'in çiftliği

"Gecekondu yıkımında, Ümraniye'de yoksul halkı panzerlerle çeviren, birçok emekçinin ölümüne neden olan devletin gücü nedense buralarda pek etkili değil."

GANA ORMANCILIĞI (*)

Konumu : Orta-Batı Afrika'da, Atlantik kıyısında yer alan bir ülkedir.

Yüzölçümü : 23 961 100 hektar
Nüfusu : 8 546 000
Nüfus yoğunluğu : Km²'ye 37 kişi
Orman alanı : 11 690 000 hektar
Tarım alanı : 10 179 000 hektar
Orman alanı yüzdesi : % 48.8
Tarım alanı yüzdesi : % 42.5

ORMANLARIN BİLEŞİMİ :

Ormanlar iki ana grupta toplanmaktadır, birincisi tropikal ormanlar, ikincisi savanlar. Gana'da yerli konifer türleri yoktur. Endüstride kullanılan odunun en büyük bölümü, tropikal ormanlardan gelmektedir. Bu ormanlarda 360'ın üstünde tür bulunmasına rağmen bunlardan 50 kadarı yapacak olarak kullanılır ve içlerinden yalnızca 12 türü düzenli işletmeye tabidir. Bunlardan ihraç edilen türlerin sayısı ise 8'dir. Az kullanılan türler üzerinde araştırmalar devam etmektedir.

ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ :

1959'da üretimin yalnızca % 11'i muhafaza altına alınmış ormanlardan sağlanırken, 1972'de bu oran % 60'a yükselmiştir. Sınırlandırılmamış ormanlardan üretim yapılması sonucu, bugün bunlardan birçoğu tamamen orman vasfını kaybetmiş ve tarımsal faaliyetler için ayrılmış durumdadır. İlerki yıllarda sınırlanmış ormanlardan yapılan üretimin daha fazla arttırılması ve bu ormanlardaki az bilinen türlerden de yararlanılması planlanmaktadır.

ÜRETİM	1963 1000 m³	1974 1000 m³
Yakacak	7 924	8 300
Yapacak	1 864	1 459
Tomruk	1 614	1 000
Kereste	411	368
Kaplama	1	7
Kontrplak	20	54

Gana'da yongalevha, liflevha, selüloz, kâğıt ve karton üretimi yoktur.

Son yıllarda gerçekleştirilen önemli bir yenilik, UNDP'nin yardımıyla, odun artıklarından odun kömürü imal ederek, mümkün olan her yerde petrolün yerine odun kömürü kullanma çalışmalarıdır. Gana bu suretle, petrol fiyatlarının yükselmesine karşı kendisini korumayı amaçlamaktadır.

ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ :

Gana'da 84 kereste fabrikası, 9 adet de kontrplak ve kaplama üreten fabrika vardır.

ORMAN ÜRÜNLERİ TİCARETİ :

	İthalat		İhracat	
	m³	dolar	m³	dolar
Yakacak	—	—	—	—
Yapacak	—	—	480 000	49 000 000
Tomruk	—	—	480 000	49 000 000
Kereste	—	—	240 000	32 569 000
Kaplama	—	—	4 000	578 000
Kontrplak	—	—	47 000	8 900 000
Yongalevha	—	—	—	—
Liflevha	1 000	173 000	—	—
Selüloz	—	—	—	—
Kâğıt-Karton	25 000	8 191 000	—	—
Toplam		8 364 000		91 047 000

Gana'da son yıllarda orman ürünleri ihracatına sınırlamalar getirilmiş, merkezi bir kurul oluşturularak, orman ürünleri ihracatını düzenleme yetkisi bu kurula verilmiştir.

Öte yandan, orman ürünleri ihracatı miktar olarak azaltılırken ihracat gelirinde artma meydana gelmiştir. Gana orman ürünleri ihracatını daha yararlı şartlarda yapabilmek için alıcılarını çeşitlendirme yoluna gitmiş ve bazı ülkelerde ofisler açmıştır.

AĞAÇLANDIRMA ÇALIŞMALARI :

Gana'da halen istihsal edilen ve pazarlanan odun miktarının devamlılığının sağlanabilmesi için yılda asgari 6500 hektarlık alanda gençleştirme yapılmasının gerektiği hesaplanmıştır. Bugüne kadar 44 500 ha. alanda ağaçlandırma yapılmıştır. Bu ağaçlandırmalarda hızlı büyüyen egzotik sert ağaç türleri, bazı yerli sert ağaç türleri ve çok küçük alanlarda da tropikal çam türleri (esas olarak Pinus Caribaea var. Hondurensis) kullanılmıştır. 1975-80 yılları arasını kapsamakta olan 5 yıllık kalkınma planı uyarınca yılda 11 000 ha. ağaçlandırma yapılması planlanmaktadır. Ülkenin kuzeyinde, savanlarda, selüloz üretiminde yararlanılmak üzere plantasyonlar kurulmaktadır.

ORMAN KORUMA VE ORMANCILIK POLİTİKASI :

Gana'da nüfusun büyük çoğunluğunu köylüler oluşturmaktadır. Ormanların mülkiyeti ise oldukça karışık bir durumdadır. Ormanlar büyük çoğunluğu itibariyle kabilelerin ortak mülkiyetindedir. Çok az miktarda orman da özel mülkiyettedir. Kabilelerin ortak mülkiyetinde olan ormanlar, 1960'ların başlarından bu yana çıkarılan bir dizi kanunla, devletin himayesine geçmiştir. Bu ormanların mülkiyeti eski sahiplerinin olmakla birlikte devlet bunları sahipleri adına kiraya verir ve ormanları işletenler mülk sahibine kira ve belli bir ücret öderler. Devlet Ormancılık Dairesi, sahipleri adına ormanları işletmekten başka, korunmasından da sorumludur. Devlet Orman Dairesinden başka ormancılık sektöründe kurulmuş iki resmî kurum daha vardır; Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Konseyi'ne bağlı «Orman Ürünleri Araştırma Enstitüsü» ve yapacak odunun içte ve dışta pazarlanmasına nezaret eden «Gana Ahşap Pazarlama Heyeti».

Üretim hariç, ormancılık sektöründe çalışan işçiler devlet tarafından istihdam edilirler. İdarî masraflar ve koruma-nezaret masrafları devletçe ödenir. Orman ıslahatı ile ilgili çalışmaların masrafları ise toprak sahiplerinden alınır (İstihsal imtiyazı sahiplerinin, arazi sahiplerine ödenmek üzere Ormancılık Dairesine yatırdıkları paradan kesilir).

Son yıllarda devletin üretim işine de el atmasına rağmen, üretim, genel olarak hala daha özel şirketler tarafından yürütülmektedir. Bu sektörde çalışan işçiler de böylece, özel sektörde istihdam edilmiş olmaktadır. Ormancılık sektöründe çalışan tüm işçiler için bir asgari ücret geçerlidir. İşçiler genellikle sendikalıdır.

Çekoslovakya'da yayınlanan "Silvaecultura tropica et subtropica" adlı derginin 5/76 sayısından alınmıştır.

Orman sınırlandırması yapılan yerlerde, sınırlamanın yapıldığı anda tarım yapılmakta olan alanlar, orman içinde veya kenarında olsun, orman dışına çıkarılmış ve işleyenlere verilmiştir.

Sınırlandırılmış ormanlardan kaçak kesim ve sınırlanması yapılmamış ormanlardan izinsiz üretim geçmişte çok daha fazla yaygındı. Alınan önlemler ve çıkarılan yasalar sayesinde bugün bu tip eylemler kısmen azalmış durumdadır.

Son yıllarda ciddi oranlara vardığı tahmin edilen diğer bir yasa dışı işlem, açmalardır. Resmî bilgilere göre, «köylüler sınırlandırılmış ormanları hükümet toprağı olarak gördüklerinden ve buraların tarıma elverişli verimli topraklar olduklarını düşündüklerinden buralara aç gözlerle bakıyorlar».

Millî orman politikasının asıl hedefi, yeterli miktarda ormanı ve ağaçlandırma için uygun alanları koruma altına alıp sınırlandırarak ülke için tüketimi ve ihracatı karşılayacak yeterli orman rezervi yaratmak, su kaynaklarının düzenlenmesi, erozyonu azaltmak ve çevre korumasını sağlamaktır. Sınırlandırılmış ormanlardan üretim yapılmalı, sınırlanmamış ormanlarda ise bir arazi sınıflandırması yapılarak, bu alanlar en yüksek kâr getirecek şekilde kullanılmalıdır.

Ülkenin başlıca ormancılık problemleri ise, doğal tropikal nem ormanlarındaki çeşitli türlerin yarattığı işletme sorunları ve eğitilmiş personel yetersizliği olarak sıralanmaktadır.

(*) Bu yazı, Gana «Orman Ürünleri Araştırma Enstitüsünün» dergimiz anketine verdiği cevaptan ve basında Gana Ormancılığı ile ilgili olarak yayınlanan çeşitli yazılardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

OKUYUCU KÖŞESİ ....

BOYALI KÖYLÜLERİ; MUHTAR, ORMAN İDARESİ, JANDARMA BAŞKISINDAN ŞİKAYET EDİYOR!

Geçtiğimiz günlerde, Sarıkamış'ın Boyalı Köyü Güzelleştirme Derneği yöneticilerinden iki mektup aldık. Dernek yöneticileri, bu mektuplarında bazı sorunlarını dile getiriyorlar ve yörede görevli bazı kişilerin yaptıkları usülsüzlükleri anlatıyorlardı. Mektupları tarih sırasına göre, kısaltarak yayınlıyoruz;

Yöneticiler, birinci mektuplarında, «Halkın Ormanı»nın ellerine geçmediğini kendileri köyde olmadığı zamanlar postalarının çalındığını, yırtılıp atıldığını yazıyorlar ve şöyle devam ediyorlardı;

«Bazı nedenlerden dolayı derneğimizin çalışmaları engellenmektedir. Örneğin; Sarıkamış ilçe jandarma karakolu, siyasetle ilgisi olduğunu ileri sürerek, derneğimiz çalışmalarını engellemek istemektedir. Her türlü resmî işlemlerini tamamlıyarak açtığımız derneğimiz jandarmanın keyfi baskılarına maruz kalmaktadır.

Bunun dışında muhtar da derneğimiz çalışmalarını engellemek için her şeyi yapmaktadır. Çünkü kendisi köyümüzün yaylasını satıp menfaati için harcamaktadır. Köyümüzün bütçesinde hiç para yoktur. Muhtar, orman idaresinden almamız gereken zati ihtiyaç odunlarını canının istediğine verdirmektedir. Fakir fukara halkı sürekli olarak ezmektedir. Bina yaptırsan, köylülerin zati ihtiyacı muhtar tarafından tesbit edilmektedir. Muhtarın canı isterse, 10 m^3 ağaca ihtiyacı olan köylüye yarım metre küp ağaç yazmaktadır. Köylüler ise bu durum karşısında hiçbir şey yapamamaktadırlar. Ayrıca, köyümüzle hiç ilgisi olmayan, şehirde yaşayanlar gelip işlerini yürütebiliyorlar. 80 hanelik köyümüzü 180 haneye çıkartıp, bu zati ihtiyaç odununu muhtarla birlikte paylaşıp yiyorlar. Ama yoksul halk kışı açık binalarda geçiriyor.

Derneğimizi, köyümüzün bu tür sorunları ile uğraşmak için kurduk. Muhtar da bizim kendisine karşı çıkacağımızı ve düzeninin bozulacağını anladığından çalışmalarımızı engellemek için var gücüyle uğraşmaktadır.»

Dernek yöneticilerinden aldığımız ikinci mektupta ise, orman idaresinin köylü üzerindeki baskılarını anlatıyorlar ve taleplerini dile getiriyorlar;

«Köyümüze Sarıkamış Orman Bölge Şefliği bakıyor. Şef Orman Mühendisi **Ömer Akbaba** idi. Bu şahıs şimdi Sarıkamış Merkez amiri oldu. Bu adam sahte milliyetçi yüzünü tek bizim köyde değil, bütün çevre köylerde gösterdi. Örneğin MHP'ye kayıt olan herkişi ormandan serbestçe faydalandı. Zati ihtiyaçlarda da aynı haksızlıklar yapıldı.

Ömer Akbaba, ilerici orman memurlarını başka yerlere —örneğin Erzincan'a— sürdürüp, yerlerine faşist memurları yerleştirdi. Bunlar, Ömer Akbaba'nın gitmesine rağmen, çevre halkı üzerindeki baskılarını sürdürmektedirler. Özellikle MHP'li olarak tanınan orman memuru Nurettin'den bütün köylü yaka silkmektedir. Yapılan haksızlıklara ve ilerici memurlara karşı uygulanan baskılara karşı halk da boş durmamakta ve direnmektedir. Bu direnmeye derneğimiz de katılıyor. Zaten derneğimiz üzerindeki baskıların en önemli nedeni de bu olaylardır.

Köyümüzde halk geçimini hayvancılık ve çiftçilikle sağlıyor. Orman işçiliği yapamıyoruz. Bunun nedeni köyümüzün tümüyle ilerici oluşudur. Bu yüzden orman işleri dışarıdan gelen ve kendi taraftarları olan kimselere veriliyor.

Köyümüzde geçim sıkıntısı yoğun olduğu için şimdiye kadar 10 hane gitmiş ve geri gelen olmamıştır. Toprağı olmayanların sayısı fazla değildir. Toprak sız olan köylüler büyük sıkıntı içinde yaşıyorlar. Bazıları zenginlerin yanında iş-

güçlerini satarak çalışırlar. Köyümüzde bir kaç kişi dışında genellikle her ailenin geçim koşulları zordur.

Muhtarın arazisi çok olduğundan toprağın bir kısmını yabancı köylere satıyor. Bu nedenle de köyümüzde, yakın köylerin arazileri var. Muhtar sattığı bu toprakları köyümüzdeki yoksullardan alıyor. Örneğin Cafer Uygun adlı köylünün toprağını muhtar hile ile kendi üstüne yazdırdı.

Köyümüzde okuma yazma oranı düşüktür. Ama yine de 30-45 kadar lise mezunu var. Köyde bir ortaokul açtırmak için çok çabaladık, fakat karşımıza yine muhtar çıktı. Bizim köyün sağlık ocağına da ihtiyacı var. Hastalarımız her an ölümle karşı karşıya bulunuyor.

Bir de köyümüzün yayla sorunu var. Hayvancılıkla uğraştığımızdan yaylanın bizim için önemi büyüktür. Fakat daha önce de yazdığımız gibi burası her yıl satılıyor. Yine de köyün bütçesinde birşey yok..

Okul ve sağlık ocakları ile ilgili isteklerimizin gerçekleşmesini istiyoruz. Yayla sorunumuz çözümlenmeli, Orman idaresinin baskıları son bulmalıdır. Bu nedenle de Sarıkamış ilçesindeki gerici mühendis ve memurların alınmasını istiyoruz.

SUGÖZÜ KÖYLÜLERİ TALEP EDİYOR: TÜM ORMAN KÖYLÜLERİ SİGORTA ETTİRİLSİN

Antalya - Gazipaşa TÖB-DER Şubesinden bir öğretmen «Sugözü» orman köylüleri ile yaptığı konuşmada kendisine sorulan soruları ve köylülerin taleplerini "Halkın Ormanı"na iletti. Sorularını cevapladık. Bize gelen mektubun ilgili bölümü şöyle:

«1. İstihsal yapan kişilere, yaptıkları istihsalin 10 m^3'ü mamul kereste olarak verilir mi, verilmez mi? Veriliyorsa bunu nasıl alacağız?

2. İstihsal rampasından işletme deposuna naklettirdiği ağacın 40 m^3'e kadarının 5 senelik muhammen bedel ortalaması ödenir mi, ödenmez mi? Ödenirse nasıl alacağız?

3. Orman köylüsünün yararlanacağı diğer haklar nelerdir?» Öğretmen arkadaş Köylünün diğer taleplerinin şunlar olduğunu söylüyor:

«1. Kesimin metresine verilen 127.5 TL'nın en az 250 TL'ya çıkartılması.

2. Tüm orman köylüsünün sigorta ettirilmesi.

3. Köy hududundaki ormandan önce o köyün ihtiyacının karşılanması.»

Taraklı Orman Bölge Şefliğimizde görevli dürüst, çalışkan, değerli arkadaşımız Orman Muhafaza Memuru Selahattin Yılmaz, bir kaza neticesi eşini ruhsatlı silahı ile vurmuş bulunmaktadır. Yılmaz ailesinin üzüntü ve acısını paylaştığımızı bildirir, baş sağlığı dileriz.

Taraklı Orman Bölge Şefliği
Personeli

BASINDA YAKACAK SORUNU :

Âdet olduğu üzere bu yıl da, yaz mevsiminin sonuna doğru yakacak konusu basında yer alan haberler arasında görülmeye başladı. Genellikle yakacak fiyatlarının yüksekliğinden, yakacak darlığından ve bazen de bu konuda alınan tedbirlerden bahseden bu yazıları kısaca özetliyelim :

24. 8.1977 : Odun, kömür fiyatları şimdiden ateş pahası oldu. Yakacağa % 50 - 100 arasında zam geldi. Pek çok mahrukatçı da, zam söylentileri üzerine satışları durdurdular. Fuel oil darlığının başlaması kömür ve odun talebini arttırdı. (Milliyet)

30. 8.1977 : Pislik yuvası haline gelen İstanbul - Yenikapı odun depoları kapatılıyor. Ruhsatsız oldukları ve çevreye pislik ve gürültü yaydıkları gerekçesiyle depolar mühürlendi. Depo sahiplerinin itirazı ve direnmesi üzerine Eminönü kaymakamlığı ile mahrukatçılar arasında depoların 1.4.1978'e kadar boşaltılması yolunda anlaşma yapıldı. (Cumhuriyet)

13. 9.1977 : Bu yıl kömür ve odun, vatandaşı ısıtmıyacak, kesesini yakacak. Odun ve kömür fiyatları birbiri ile yarış ediyor. Hakkari'de bir merkep yükü odun 70 - 80 Tl. Doğu'da odun fiyatları artarken tezeğin kilosu 75 kuruşa yükseldi. İstanbul'da odunun tonu 960 Tl.'dan satılıyor. (Vatan)

16.10.1977 : Darlık nedeniyle İzmir'den kent dışına odun sevki yasaklandı. Vali vekili Hüseyin Aydemir; "Orman köylüleri eğer odunları aracıya satmışlarsa, bunlar saptanacak ve aracının elindeki odunlar geri alınıp, belirli yerlerdeki bayiler vasıtasiyle halka intikal ettirilecektir." dedi. (Cumhuriyet)

19.10.1977 : İzmir Valiliği halkın ucuz yakacak odun ihtiyacını karşılamak üzere belediye aracılığı ile tanzim satışı yapacak. (Milliyet)

21.10.1977 : Oduna zam yapıldı. İstanbul'da odunun tonu, Belediyece 680'den 1000 Tl.'ya çıkarıldı. Oduncular zammı çok düşük buldular. (Milliyet)

22.10.1977 : Yurdun çeşitli yörelerinde özellikle yakacak sıkıntısı görülmeye başlandı. (Cumhuriyet)

30.10.1977 : **Trabzon'da odun tahsisinden daha çok aracılar yararlanıyor.** İzmir'de linyit tahsisleri geciktiği için yakacak darlığı ve pahalılığı hızla artıyor. (Cumhuriyet)

13.11.1977 : **İzmir'de kömür almak için 30 bin kişi sıra bekliyor. Kömür miktarının üç katına çıkması halinde, tüm istekler ancak şubat ayına kadar karşılanabilecek.** (Milliyet)

27.11.1977 : Malatya'da tezek de zamdan nasibini aldı. Genellikle 75 kuruşa satılan tezek, havaların soğumasıyla 150 kuruştan satılmaya başladı. (Cumhuriyet)

30.11.1977 : Balıkesir'de yakacak karaborsa'ya düştü. (Cumhuriyet)

2.12.1977 : İzmir'de odun karaborsası

yoğunlaşıyor. Odunun tonu 1500 Tl.'ya çıktı. (Cumhuriyet)

6.12.1977 : Kar yağışıyla birlikte odun kömür fiyatları da büyük oranda arttı. (Cumhuriyet)

10.12.1977 : **Develi'de resmî daireler ve okullar kömür olmadığı için kapanma tehlikesinde. Develi'nin 1500 tonluk kömür kontenjanından 1 tonu bile henüz ilçeye gelmedi.** (Milliyet)

26.12.1977 : **Doğu ve Güneydoğu'da yakacak bulunmaz oldu. Odunun tonu 5000 Tl.** (Cumhuriyet)

27.12.1977 : Kilis'te kömür fiyatları artıyor. (Cumhuriyet)

30.12.1977 : Manisa'da yurttaşlar kömür sıkıntısından yakınıyor. Yurttaşlar; "hiç bir sene bu güne kadar kömürsüz kalmamıştık. Kış ortalarında olmasına karşın bilinmeyen nedenlerle kömür tevzi işleri durdu. Paralarımızı yatırdık, fişlerimiz ellerimizde aylardır bekliyoruz" diyorlar. (Cumhuriyet)

31.12.1977 : Manisa'da kömür alamayan halk bir kınama mitingiyle ilgilileri uyaracak. (Cumhuriyet)

1. 1.1978 : Kayseri'de yoksullara yakacak yardımı yapılıyor. (Cumhuriyet)

10. 1.1978 : **Urfa'da odun fiyatları yükselince, kent merkezinde de halk tezek kullanmaya başladı.** (Cumhuriyet)

Böylece kış sona yaklaşırken odun darlığı da artarak sürdü ve fiyatlar alabildiğine yükseldi. Yine gazetelerde yer alan haberlere göre, geçen yıl tonu 700 Tl. civarında olan odunun bu yıl çeşitli illerdeki satış fiyatları şöyle değişti :

24. 8.1977 :	
İst.'da odunun tonu	900 - 950 Tl.
13. 9.1977 :	
İst.'da odunun tonu	960 Tl.
21.10.1977 :	
İst.'da odunun tonu	1000 Tl.
25.10.1977 :	
Ege'de odunun tonu civarında	1200 Tl.
27.11.1977 :	
Malatya'da odunun tonu	1600 Tl.
2.12.1977 :	
İzmir'de odunun tonu	1500 Tl.
26.12.1977 :	
Doğu ve Güneydoğu'da odunun tonu	5000 Tl.

VE 1.Mart.1978 TARİHLİ MİLLİYET GAZETESİ'NDEN : ODUN, ÜRETİCİ İÇİN 1.4, TÜCCAR İÇİN 2.2 MİLYAR LİRA GELİR SAĞLIYOR.

BASINDA ENERJİ :

Geçtiğimiz sonbahar ve kış aylarında basında yer alan, enerji konusu ile ilgili haberlerden bazıları :

9. 7.1977 : Fuel oil santralları % 90 dışa bağımlı. Dışa bağımlılık su ile işleyen santrallarda % 30 - 50, linyit santrallarında % 60, elektrik üretiminde kullanılan gaz türbinlerinin dışa bağımlılığı ise % 100. (Milliyet)

24. 8.1977 : Fuel oil santrallarına karşı çıkıldı. DPT araştırmasında; "üretim tesisleri ve hammadde yönünden dışa bağımlılığı arttıran ve büyük miktarlarda döviz harcamalarına neden olan fuel oil santrallarının kurulmaması zorunlu görülmektedir." deniliyor. (Milliyet)

12. 9.1977 : Enerji sektörüne yılda 25 milyar lira yatırım gerekli olduğu öne sürüldü. Enerji darboğazından kurtulmak için 1978 yılından itibaren her yıl 25 milyar liralık yatırıma gerek var. Böyle bir uygulamaya gidildiği takdirde ancak 1992 yılında

kişi başına 1500 kilowat/saat enerji düşecek. (Milliyet)

25. 9.1977 : Enerji konferansında 140 bildiri tartışıldı. 5 gün süren 10. Enerji Konferansı, yurdumuzda düzenlenen en büyük uluslararası toplantı olarak nitelendirildi. (Milliyet)

25. 9.1977 : Ege ve Marmara'da 5 petrol kuyusu açılacak. Petrol aramak için sondaj gemisi alınacak. (Milliyet)

28. 9.1977 : **Özel kömür işletmelerinin devletleştirilmesi istendi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, enerji üretiminin iç kaynaklardan karşılanması amacıyla, özel ve tüzel kişilere ait kömür madenleri üzerindeki hakları geri alma ve bunların devletçe işletilmesini sağlamak üzere bir kanun tasarısı hazırladı.** (Milliyet)

28. 9.1977 : Tasarruf, enerji için ilk önlem... 2020 yılında dünya elektrik enerjisinin % 57'si nükleer santrallardan sağlanacak. Enerji konferansında gelişmekte olan ülkelerin de tasarruf yapması önerildi. (Milliyet)

30. 9.1977 : Kurulmaları için kredi aranan üç gaz türbininin enerji açığının üçte birini bile kapatmadığı hesaplandı. Gaz türbinleri, kuruluş süresi en kısa olması nedeniyle tercih edilen, ancak işletme masrafı açısından en pahalı olan üretim biçimi. Yetkililer, gaz türbinlerine harcanacak döviz ile Keban Santralının son dört ünitesinin ihale edilmesinin enerji sorununa daha gerçekçi bir yaklaşım olacağını belirtiyor. (Cumhuriyet)

1.10.1977 : Hamburg Üniversitesi'nin açıklaması : Karadeniz'de çok zengin uranyum yatakları var. (Milliyet)

2.11.1977 : **Dünya enerji tüketiminde eşitsizlik var. Nüfusun % 70'ten fazlası toplam enerjinin % 16'dan azını tüketiyor.** (Milliyet)

14.12.1977 : Linyit ve hidrolik kaynaklar 1995'e kadar yetecek. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının düzenlediği VIII. Teknik Kongre'ye sunulan bir bildiride, Türkiye'nin linyit, fosil ve hidrolik kaynaklarının ancak 1995'e kadar ihtiyacı karşılayabileceği bildirilerek nükleer enerji kaynaklarının geliştirilmesi için girişimlerde bulunulması istendi. Bildiride ayrıca 1990 yılından itibaren Türkiye'nin enerji açısından dışa bağımlılığının kaçınılmaz olacağı belirtiliyor. (Cumhuriyet)

24.12.1977 : **1978'de yalnız petrol almak için tüm ihracatımızdan kazandığımızı vermek zorunda kalacağız. Türkiye'de kuyular ve sahalar eskidiği için petrol üretimi düşüyor.** (Milliyet)

TÜRKİYE İÇİN ENERJİ MODELİ

26.Eylül.1977 tarihli Milliyet'te, Enerji Konferansına sunulan "Türkiye Enerji Modeli" isimli bildiriyi hazırlayan Doç. İbrahim Kavrak'la yapılan bir görüşme yayınlandı. Bu görüşmenin ilginç bölümlerini kısa paragraflar halinde aşağıda veriyoruz.

"İPEKÇİ — ...Bu açıklamalarınızdan sonra bende şöyle bir izlenim belirdi. Siz bu modelle bir hayal kuruyorsunuz. Çünkü Türkiye'de bu verileri eğer 5 yıllık planda bulamazsanız çok istikrarlı çok uzun vadeli bir takım politik kararları gerektiren bu verileri size, hiç bir siyasal iktidar döneminde kimse veremiyecektir. Bu izlenimim tamamen bilgisizlikten doğan bir izlenim mi, yoksa Türkiye'nin politik gerçeklerine fazla ağırlık verdiğim için mi böyle bir karamsar sonuca vardım sizce?

KAVRAK — Bunun cevabını vermek güç. Bu tür bir model gerçekleştiren biraz daha hayalci olma zorunda. Daha

doğrusu ümit etmek zorunda."

"Elektrik enerjisine olan talep çok hızlı artmaktadır Türkiye'de. Senede bu % 12, hatta daha fazla oranda gerçekleşiyor."

"Tartışılan mesele şu: Bugünden itibaren, önümüzdeki yıl daha da artan bir şekilde endüstrinin gerektirdiği elektrik enerjisi verilemeyecek durumdadır. Üretimin aksaması ile endüstri kayıplara uğruyor, bu kayıplar tabii millî ekonomiye yansıyor ve böylece elektrik için yapılan masraftan büyük bir zarar kaynağı ortaya çıkıyor. Bir kısım kişiler, bu zarar o kadar büyüktür ki, elektrik maliyeti yüksek de olsa ithal edilerek karşılanması gerekir iddiasında. Bir grup kişi de, bu bağımlılık artacak olur ise, yani ithal ettiğimiz kaynağa dayalı elektrik üretimine geçersek bizim döviz ödemelerimiz daha da büyük bir darboğaza girecek, sanayi bu açıdan durmak zorunda kalacak, dolayısiyle ekonomik gelişme daha da büyük bir duraklamaya uğrayabilir iddiasında... Enerji sektörünün optimal, yani en iyi şekilde gelişmesi için birinci olarak önem vermesi gereken santral tipi hidroelektrik santralları. İkinci olarak linyit, üçüncü olarak diğer türler."

"Fuel - oil'de bir gelişme gözükmüyor, bilakis zamanla azalması gereği ortaya çıkıyor. Fakat kömürle çalışan gaz türbinlerinin orta dönemde devreye girmesi söz konusu olabiliyor, nükleer santralların devreye girmesi söz konusu olabiliyor. Burada üzerine basarak söylemek isterim ki, hidro - elektrik kapasitenin ülkenin gerçekleştirebileceği en hızlı şekilde artması modelin bir sonucudur."

"...denebilir ki, ilk önce belli kaynakları inceleyip ekonomik gelişmeyi ona göre, ona uygun şekilde düzenlemek bugün bildiklerimizin ışığında daha geçerli bir politika olabilir."

"Örneğin, Amerika'nın çok fazla enerji tükettiği bilinen bir gerçek. Kişi başına enerji tüketimi en yüksek düzeyde. Buna karşılık aşağı yukarı aynı refahı sağlayan hatta belki geçen İsveç'te kişi başına enerji kullanımı çok daha az Amerika'ya kıyasla."

"Enerjinin önümüzdeki 40 ilâ 50 yıl zarfında ekonomilerde en önemli unsur olacağı vurgulandı bu konferansta."

26. 1.1978 : Elektrik üretimi için termik potansiyelin % 16'sı, hidrolik potansiyelin % 10'unun kullanıldığı bildirildi. Üretilen enerjinin % 16'sı taşkömüründen, % 17'si linyitten, % 33'ü akaryakıttan, % 42'si sudan, % 1.4'ü diğer yakıtlardan elde ediliyor. Petrole dayalı santralların toplam elektrik üretimindeki yeri 1960'ta % 8.3, 1977 yılında % 33 civarında oldu. (Cumhuriyet)

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AÇIKLAMASI : BAHÇEKÖY YURDUNDAKİ FAŞİST İŞGAL KALKSIN!

İ.Ü. Orman Fakültesi öğrencileri geçtiğimiz günlerde bir açıklama yaparak 1969 yılından bu yana bir avuç zorba tarafından işgal altında tutulan ve öğrencilerin yararlanamadığı Bahçeköy Yurdundaki faşist işgalin kalkması için mücadelelerine hız vereceklerini açıklamışlardır. Gençlik ve Spor Bakanlığı yöneticileri ile yurdun durumu hakkında bir görüşme yapmak için Ankara'ya gelen öğrenciler, daha önce birçok kez çeşitli yerlere müracaatta bulunduklarını ama hiçbir netice alamadıklarını belirtmişlerdir.

Bilindiği gibi 1969 yılının başlarında, fakülte kampüsü içinde bulunan yurtta; faşistler tarafından silahlı bir işgal başlatılmıştı. Bu tarihten sonra iktidarlardan aldıkları destek sonucu yurdu faşist bir karargah haline getiren zorbalar, fakülte öğrencileri ve öğretim üyeleri üzerine onlarca saldırı düzenlemişler ve öğrencilerin demokratik mücadelesini bastırmaya çabalamışlardır. Bunlar düzenledikleri her saldırıdan sonra çevreden daha da tecrit olmaktadırlar. 1969 yılına kadar tam kapasite ile çalışan yurtta bugün 40-50 kişilik zorba gruptan başka kimse kalmamaktadır. İstanbul içerisindeki eylemlerinden dolayı arananların da barınak yeri haline gelen fakülte yurdunun bu durumdan kurtulması ve

bütün öğrencilerin rahatça kalabilecekleri hale getirilmesi bir zorunluluktur.

Yurtta üslenen faşist zorbaların son bir yıl içerisindeki eylemlerine bakarsak durumun vehameti ortaya çıkar:

- Nisan 1977'de yurdun pencerelerine ve dersanelerin civarına mevzilenen faşist zorbalar, öğrencilerin üzerine otomatik silahlarla ateş açmışlar, saldırı sonucu 10 öğrenci yaralanmış ve bir öğrenci de ölmüştür. 45 dakika süren bu saldırı sırasında yaralıların hastahanelere taşınmasını önlemek için fakülte garajında bulunan araçların elektrik kablolarının kesildiği tesbit edilmiştir.

- Haziran 1977'de Fakülte'de çalışan memurları taşıyan servis arabasına yolun ormanlık kısmında mevzilenen faşistler tarafından ateş açılmış ve tesadüf eseri kimse yaralanmamıştır.

- Ağustos 1977'de köy içerisindeki bir kahvehaneden haraç almak isteyen zorbalar kahvehane sahibi Mehmet Çoşkun'u yaralamışlar ve kardeşi Ahmet Çoşkun'u da öldürmüşlerdir. Köy halkının saldırganları kovalaması üzerine yurda sığınan zorbaları jandarma kurtarmıştır.

- 1978 yılının başında MC'nin yıkılmasından sonra iyice azgınlaşan faşist zorbalar, Fakülte'ye öğrenci taşıyan servis otosuna yolun ormanlık kısmından pu su kurarak otomatik silahlarla ateş açmışlar, servis şöförünü ve bir öğrenciyi ağır bir şekilde yaralamışlardır.

- Bu olayın tahkikatını yapan Fakülte komisyonunda görev alan Prof. Besalet Pamay'ın 4. Levent'deki evi önündeki otosu da geçtiğimiz günlerde bombalanmıştır.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu eylemler her seferinde yurt binasından planlanmış ve uygulayıcılar daha sonra buraya sığınmışlardır. 1969 yılından bu yana bir çıban başı haline gelen ve öğrencilerin yararlanamadığı yurdun faşist işgalden temizlenmesi gereklidir. Yeni hükümetin Gençlik ve Spor Bakanlığının acilen ele alması gereken bu sorunda dergimiz fakülte öğrencilerinin haklı mücadelesinin yanındadır.

MEM-DER'İN BASIN AÇIKLAMASI

Memurlar Derneği (Mem-Der) Genel Başkanı Şamil Perk geçtiğimiz günlerde Bütçe Kanununda katsayının 14 olarak kesinleşmesi üzerine Başbakan Bülent Ecevit'e bir telgraf çekerek, katsayı artışının memurların büyük çoğunluğu için anlamsız olduğunu belirterek «yüzbinlerce memur hükümetinizden grev, toplu sözleşme ve siyasi özgürlüklerimiz üzerindeki bütün yasakların kaldırılması için çalışmaların derhal başlatılmasını beklemektedir» demiştir.

Şamil Perk'in telgrafının tam metni aşağıdadır.

«Katsayının 14'e çıkması memurların büyük çoğunluğu için anlamsızdır. Bütçe görüşmelerinde yetkililerin de kabul ettiği gibi temelinde memurları kapıkulu olarak gören çağdışı zihniyetin yattığı bugünkü personel rejimi iflas etmiş durumdadır. Nitekim Maliye Bakanı katsayının 16 olması önerisine karşı görüşlerini açıklarken bu gerçeği dile getirmiştir.

Yüzbinlerce memur Hükümetinizden grev, toplu sözleşme ve sendika haklarımızın tanınması ve siyasi özgürlüklerimiz üzerindeki bütün yasakların kaldırılması için gerekli çalışmaların derhal başlatılmasını beklemektedir.

Saygılarımla.»

KAMU GÖREVLİLERİNE SİYASAL VE SENDİKAL ÖZGÜRLÜK TANINMASI İSTENDİ

Tüm-Person-Kon Genel Merkezinde 5-6 Kasım 1977 tarihinde yönetim kurulları ve başkanlar seviyesinde yapılan toplantıda alınan karar uyarınca Orman Memurları ve Emeklileri Derneği tarafından İzmir'de, 15.1.1978 tarihinde «Yaşam Pahalılığını ve Memur Kıyımını Kınama» toplantısı düzenlenmiştir. Dernek Başkanı Süleyman Alatlı'nın konuşması ile açılan toplantıda TÜM-PERSON KON Genel Başkanı Sakıp Hiçerimez ve genel sekreter Vecihi Birler MC iktidarının memurlar üzerindeki baskılarını dile getirmişlerdir. Toplantıda diğer konuşmacılar tarafından da, memurlara sendikal ve siyasal özgürlüğün sağlanma-

sı istenmiş ve tüm memur örgütleri bu konuda mücadeleye çağrılmıştır.

Konuyla ilgili olarak yapılan açıklamaları önümüzdeki sayımızda geniş bir şekilde yayınlıyacağız.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ GENEL KURULU YAPILDI

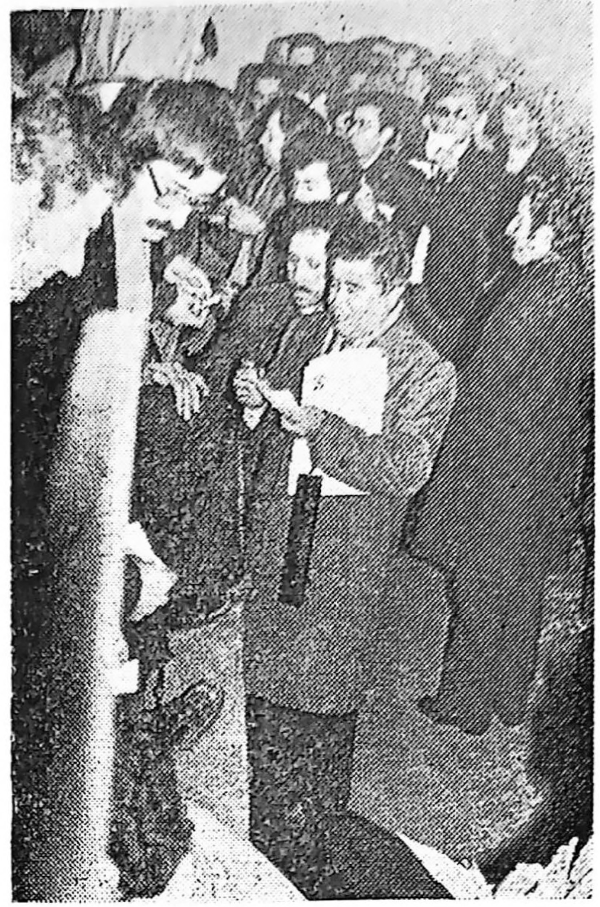
Geçtiğimiz yıl faşist saldırganların kongre salonunu işgal etmeleri nedeniyle hükümet komiseri tarafından ertelenen Türkiye Ormancılar Derneği Genel Kurulu 7 Ocak günü Ankara'da Makina Mühendisleri Odası salonunda yapılmıştır.

Arkalarındaki iktidar desteğini yitiren faşistler genel kurulda hiçbir varlık gösterememişler, tek liste halinde yapılan seçimler sonucu Burhanettin Koramaz başkanlığındaki yeni yönetim kurulu işbaşına gelmiştir. Bu arada geçtiğimiz yıllarda yayınına ara verilen «Orman ve Av» dergisinin de yeniden yayınlanacağı açıklanmıştır.

Dergimiz yeni yönetim kuruluna başarılar diler...

TMMOB ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI 24. GENEL KURULU YAPILDI.

TMMOB Orman Mühendisleri Odası 24. Genel Kurulu 4. Şubat. 1978 tarihinde Ankara'da Makina Mühendisleri Odası salonunda yapıldı. Geniş bir mühendis kitlesinin katılmasıyla yapılan genel kurul'da İyigün Pulat başkanlığındaki yeni yönetim kurulu seçildi Genel Kurul ve Oda çalışmaları ile ilgili görüşlerimizi önümüzdeki sayımızda geniş bir şekilde yayınlayacağız.

Dergimiz yeni seçilen yönetim kuruluna başarılar diler......

SEKİZİNCİ DÜNYA ORMANCILIK KONGRESİ TOPLANIYOR

8. Dünya Ormancılık Kongresi, 16 - 28 Ekim 1978 tarihlerinde Endonezya'nın başkenti Jakarta'da toplanacaktır. Bildirildiğine göre, bu kongre öncekilere kıyasla köklü değişiklikler içermektedir. Kongre'de esas olarak, tüm ormancılık çalışmalarının insan ve toplum hayatına etkileri ele alınacaktır. Kongrenin sloganı "Halk için ormancılık" olarak saptanmıştır. Ormancılık çalışmalarına yeni bir açıdan yaklaşımın ortaya çıkaracağı sonuçlar, merakla beklenmektedir.

Aynı anda başka başka oturumlar düzenlenmesi usulü kaldırılmıştır. Bu husus 1972'de Buenos Aires'de düzenlenen 7. Kongre'nin belli başlı zaaflarından birisi olarak gösterilmektedir.

Kongre programında yer alan konular ve her konuya ilişkin geçici gündem şöyledir:

1. Köy toplulukları açısından ormancılık

1. 1. Yerel toplulukların kalkınması yönünden ormancılıkta halk katılımı,
1. 2. Ormancılık ve toplum dengesi arasındaki karşılıklı etki,
1. 3. Odun enerjisi ve köy toplulukları,
1. 4. Yerel toplulukların kalkınması için uygulanacak ormancılık programları.

2. Gıda sağlama yönünden ormancılık

2. 1. Havza amenajmanı ve rüzgâr perdesi yardımıyla ormancılığın tarıma katkısı,
2. 2. Orman alanlarının tarıma tahvilinin sınırlandırılması için yeniden düzenlenmesi; yaklaşım ve sonuçlanan deney.
2. 3. "Agrisilvikültür" odun ve tarım ürünlerinin ortaklaşa üretimi,
2. 4. Kırsal nüfusun protein ihtiyacını karşılamak amacıyla orman yaban hayatının entegre yönetimi,
2. 5. Ormanlardan yiyecek elde etme,
2. 6. Kurak alanlarda ve yüksek dağlarda, protein üretimi yönünden doğal otlakların rolü.

3. İş alanlarının genişlemesi açısından ormancılık

3. 1. Kırsal alanlarda iş bulma kaynağı olarak ormancılığın önemi,
3. 2. Ormancılık çalışmalarında sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi,
3. 3. Ormancılık çalışmalarında kullanılan basit araçların geliştirilmesi,
3. 4. Orman işçilerinin eğitimi, yönlendirilmesi ve sosyal gelişmesi,
3. 5. Kadının ormancılıktaki yeri.

4. Endüstriyel kalkınmada ormancılık

4. 1. Orman kaynaklarının temeli,
4. 2. Orman endüstrileri,
4. 2. 1. Sosyo - ekonomik kalkınmayı arttırmada ormancılık üretiminin gelişmesinin rolü,
4. 2. 2. Tropikal ormanların bütünleşmiş çerçeve içinde kullanımı,
4. 2. 3. Ormancılık için ihtiyaçlar ve yatırım kaynakları,
4. 2. 4. Gelişmekte olan ülkeler için küçük çaplı fabrikalar,
4. 2. 5. Kırsal sektör için odunun korunması,
4. 2. 6. Tali orman ürünlerinin önemi,
4. 2. 7. Odundan elde edilen kimyasal maddeler; gelecek için genel görünüş.

5. Canlı hayatı yönünden ormancılık

5. 1. Ormancılığın çevreye olan et-

kilerinin analizi ve değerlendirilmesi,

5. 2. Orman hayvan ve bitkilerinin genetik kaynaklarının korunması,

5. 3. Şehirde ormancılık ve etkileri,

5. 4. Artıkların değerlendirilmesinde ormancılığın rolü,

5. 5. Ormancılıkta ve orman endüstrilerinde enerji tüketimi.

SON 20 - 30 YILDA UYGULANAN POLİTİKA SONUCU AVRUPA ORMANLARINDA SERVET BİRİKMESİ OLDU

FAO'nun yayınladığı "The State of Food and Agriculture 1976" isimli raporun Avrupa'ya ilişkin bölümünde belirtildiğine göre, "yakın zamanda yapılan orman envanterleri, genel kanının tam tersine, İsveç ve Finlandiya dışında, Batı Avrupa ülkelerinin ormanlarının, geçen 20 - 30 yıl içinde tam üretim potansiyeli ile kullanılmadığını göstermiştir." Bunun bir sonucu da ormanların giderek yaşlanması ve servet birikimidir. Sonuçta odun açısından bir arz ve talep dengesizliği doğmuş bulunmaktadır. Talep artan bir biçimde küçük çaplı oduna yönelirken, ormanlardan genellikle büyük çaplı tomruklar elde edilmektedir. Bu nedenle bir çok Avrupa ülkesinde bu soruna bir çözüm bulmak önemli bir problem haline gelmiştir.

DÜNYA ENERJİ KONFERANSINDA ORMAN ALANLARININ BOŞALTILMASINA KARŞI ÇIKILDI

Eylül ayında İstanbul'da toplanan 10. Dünya Enerji Konferansında, odunun yakacak olarak kullanılmasında görülen denetim noksanlığından dolayı artan bir endişe duyulduğu göze çarpmıştır. Bu endişe, olaydan etkilenen ülkelerden ziyade toplantıya katılan uluslararası kuruluşların temsilcileri tarafından dile getirilmiştir.

Bu konuda, Nepal tarafından hazırlanan bir bildiri istisna teşkil etmekteydi. Bildiride bu sürecin kesin bir tanımlaması yapılıyor ve nasıl engellenebileceği anlatılıyordu:

"Çiftlik ve köy nüfusu arttıkça yakacak odun talebi büyüyor, ağaçlar kesiliyor, böylece ormanlar azalıyor. Odunun taşınacağı uzaklık büyüdükçe, odun yerine gübre yakılıyor. Humus ve canlandırıcı bitki köklerinden yoksun olan toprak ise bir toz yığını haline geliyor. Çölün sınırları genişliyor."

KALKINMA İÇİN YARDIM VE İŞBİRLİĞİ (*)

TOPLAM DIŞ KAYNAK AKIMI

Gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere aktarılan parasal kaynakların toplamı, 1975 yılında hemen hemen 40 milyar dolara yükselmiştir. Bu miktar, 1974 yılı ile karşılaştırıldığı zaman 11,9 milyar dolar (% 43) kadar daha fazladır. Fakat bu artışın büyük kısmını, 8,7 milyar dolardan 22 milyar dolara (% 66) yükselen özel kaynaklı yardımlar meydana getirmektedir. Resmî kaynaklı yardımlar ise daha yavaş bir artış göstermiş, aşağı yukarı 3,1 milyar dolardan 16 milyar dolara yükselmiştir (% 23).

RESMİ KAYNAKLI YARDIMLAR

Resmi kaynaklı yardım ile ilgili net harcamalar 1974'de 11,3 milyar dolar iken 1975'de 13,6 milyar dolara yükselmiştir. Bu sayılara göre cari artış % 20, reel artış ise % 10 civarındadır. Bu yardımların gelişmiş ülkelerin gayri safi milli hasılalarına oranı 1974'de % 33'ten 1975'de % 36'ya yükselmiştir. Fakat bu oran, 13 gelişmiş ülke tarafından kabul edilen, Birleşmiş Milletlerin Kalkınmanın İkinci On Yılı için % 7 olarak tesbit ettiği hedefin çok altındadır. İtalya dışındaki bütün gelişmiş ülkeler 1975'de resmi kaynaklı yardım hacmini arttırmışlardır. Yardımı sağlayan ülkelerin iyileşme gösteren «iş hacmi» ve özellikle büyüme hızındaki artış; bu ülkelerin, katkılarını arttırmak için orta vadeli planları seçmeleri ile beraber bilinçli bir bütçe politikası izlemeleri sonucunu doğurmuştur.

Gelişmiş ülkelerin resmi kaynaklı yardım hadleri 1975'de bir yumuşama

---

(*) Bu yazı, FAO'nun yayınladığı «The State of Food and Agriculture 1976» isimli kitaptan, HALKIN ORMANI tarafından çevrilmiştir.

içine girmiştir. Ayrıca bu kaynakların kullanılış biçiminde de bir kayma olmuş, toplamın % 23 kadarını oluşturan projelere yardım sağlanmıştır. Bu oran 1974 de % 18'dir. Teknik yardımın toplam yardıma oranı ise bir düşüş göstermektedir.

TARIM İÇİN DIŞ KAYNAKLAR

Gelişmekte olan ülkelerde tarım için taahhüt edilen ve her türlü faaliyeti kapsayan yardım miktarı, OECD'nin açık tarım tanımına göre 1973'te 2,35 milyar dolar, 1974'de 4 milyar dolar iken 1975' de ise 5,36 milyar dolara yükselmiştir. 1975'deki artış, bir önceki yıla göre %34, 1973 ile karşılaştırıldığı takdirde ise % 128 kadar fazladır. Reel terimlerle ifade edilirse bu artış 1974'e göre % 19, 1973'e kıyasla % 66 oranındadır. Toplam dış yardımın % 80'den fazlası gelişmiş ülkeler ve çokuluslu kuruluşlar tarafından, geri kalan kısmı ise OPEC, sosyalist ülkeler ve bazı gelişmekte olan ülkeler tarafından karşılanmıştır.

1974'de, Dünya Gıda Konferansında FAO, 1980 yılında gıda ve tarımsal üretimde gereken asgari büyüme hızına ulaşabilmek için gelişmekte olan ülkelerin tarım sektörüne aktarılan dış kaynakların yılda tahminen 5-6 milyar dolar kadar artması gerektiğini belirtmişti. Bu tahmin, 1972 fiyatlarını temel almakta ve gıda maddeleri ile tarımsal üretimin gelişmesine dolaysız katkıda bulunabilecek, aynı zamanda OECD'nin dar kapsamlı tarım tanımında az çok sözü edilen faaliyetlerin çoğunu içermektedir. Fiyatların genel seviyesindeki yükselme ile beraber, bu sayı 1975'de 8-9,5 milyar dolarar yükselmiştir. Gerekli olan miktar, verilere kıyasla daha dar kapsamlı bir tarım tanımından hareketle tahmin edildiği için taahhüd edilen miktar ile gereken miktar arasındaki % 30-40 oranında fark halen süregelmektedir.

Yapılan ön tahminlere göre, gelişmiş ülkeler ve çokuluslu kurumlar tarafından tarımsal sektöre aktarılacak resmi dış yardımlar 1974'e kıyasla % 15 oranında artmıştır. Bu sayı 1973 için iki mislinden fazladır. Fakat 1975'deki bu artış esas olarak çokuluslu kuruluşların tarım alanındaki taahhütlerinin önemli ölçüde gelişmesine bağlıdır. Çokuluslu kuruluşlar tarım sektörüne yaptıkları yardımı 1974'e göre % 58, 1973'e göre ise % 140 oranında arttırmışlardır. Gelişmiş ülkelerle yapılan ikili anlaşmalar sonucu elde edilen yardım miktarı 1973'te 881 milyon iken, 1974'de iki misline, 1767 milyon dolara düşmesi beklenmektedir (931).

Tarıma ayrılan resmi kaynaklı dış yardım diğer sektörlere kıyasla % 25 oranında veya daha fazla bir ayrıcalık taşıyarak toplam yardımın üçte ikisini oluşturmaktadır. 1973'de 1635 milyon dolar ve 1974'de 2604 milyon dolar olan bu miktar 1975'de 2633 milyon dolara ulaşmıştır. Gelişmiş ülkelerin tarım sektörüne yaptıkları yardımın toplam resmi dış yardıma oranı 1973'de % 12,6'dan 1974' de % 17.2'ye yükselmiş, fakat 1975'de bu oran % 15.9'a düşmüştür. Tarım sektöründeki resmi kaynaklı yardımlarla ilgili olarak yukarıda yapılan tahminler OECD'nin agro - endüstriler, kırsal alt yapı tesisleri, sun'i gübre ve diğer tarımsal girdileri üretecek ünitelerin yapımı ve kırsal, bölgesel ve havza amenajmanı ile ilgili projeleri kapsayan tarım tanımından kaynaklanmaktadır. Gereken ihtiyaçların tahmininde kullanılacak faaliyetleri ayrıntılı bir şekilde kapsıyan bu OECD tanımına göre, gelişmiş ülkelerle çokuluslu kuruluşlardan tarım sektörüne aktarılacak imtiyazlı ve imtiyazsız resmi taahhütler % 50 artış göstererek 1973'te 1.8 milyar dolardan 1974'de 2,7 milyar dolara yükselirken, 1975'de % 17 artarak 3,16 milyar dolara ulaşmıştır. Bu temelde taahhüt edilen miktarla gereken miktar arasındaki açığın oranı % 60'tır.

Dünya Bankası tarımdaki dolaysız yatırımlar için en büyük ve tek dış fon kaynağı olmaya devam etmektedir. Uluslararası Kalkınma Birliğinden (IDA) tarım için ayrılan banka ikrazları ve faizsiz krediler, 1975 mali yılının sonu olan 30. Haziran. 1975'de, geçtiğimiz iki yılın ulaştığı seviyenin hemen hemen iki misli olan 1858 milyon dolar tutarındadır (IDA'nın taahhütleri 636 milyon dolardı). Halbuki 1976 mali yılı için kabul edilen ikraz ve krediler 230 milyon dolar azalarak 1628 milyon dolara düşmüştür. 230 doların hemen hepsi IDA'nın faizsiz kredilerine tekabül etmektedir. Kayda değer bir başka nokta, tarımın toplam IBRD taahhütleri içindeki payının 1974/ 75'de % 28 iken 1975/76'da % 24'e, daha yüksek IDA kredileri içindeki payının

ise % 40'tan % 25'e düşmüş olmasıdır. Bu arada Banka borç verme şartlarını zorlaştırmıştır. 1. Haziran - 1. Temmuz 1976 arasında tasdik edilen borçlar için faiz oranını % 8.5'den %8.85'e yükseltmiştir. Ayrıca borç haddinin her üç ayda bir gözden geçirilmesi şeklinde yeni bir formül uygulamaya başlamıştır. 1976 Ekim ayının ortasında yapılan görüşmeler, sanayileşmiş ülkelerin, IDA'ya 7 milyar dolar vermesi ile sonuçlanmıştır. IDA, geri kalan 1.5 milyar doları OPEC ülkelerinden sağlamanın yollarını araştırmaktadır. Bankanın «Üçüncü Pencere» olarak adlandırılan mali kolaylığı, özellikle bir grup ülkeye (1972'ye göre kişi başına gelir 375 doların altında olan ülkeler) yardım etmek amacıyla kuruldu ve 1975 aralık ayından itibaren çalışmaya başladı. Borçlar 25 sene vadeyle ve yılda % 4.5 faiz haddi karşılığında verilmektedir. 1976'nın haziran ayına kadar, tarım için ayrılan taahhütler 300,7 milyon dolara ulaşmıştır.

Yerel kalkınma bankaları tarafından tarım sektörüne verilen borçlar 1974 ve 1975'de hissedilir şekilde arttı. Asya Kalkınma Bankası'nın verdiği borçların değeri 1971-1973'de 30 milyon dolardan 50 milyon dolara, 1974'de 134 milyon dolara, 1975'de ise 246 milyon dolara yükselmiştir. (Toplam borçların % 37'si). Amerika İçi Kalkınma Bankası'nın (IDB) 1975'de verdiği toplam 332 milyon dolardan yararlanan başlıca sektör yine tarım dır. Afrika Kalkınma Bankası ve Afrika Kalkınma Fonu 1975'de 197 milyon vermeyi taahhüt etmiştir. (1975'de 135 milyon dolar). Bunun 45 milyon doları tarımsal gelişme için verilmiştir. İkinci faaliyet yılında Fon, kredilerinin % 35'inin bölgedeki en az gelişmiş ülkelere verilmesini taahhüt etmiştir. Gelişmiş ülkeler ve çokuluslu kuruluşlar dışındaki kaynaklar tarafından tarıma ayrılan kredilerin değeri 1973-1974'de sadece 200-300 milyon dolar kadardır. Bu miktar toplam dış kaynakların % 10'undan azdır. Fakat, 1975'de OPEC ile ikili ilişkiler sonucu elde edilen kaynakların yaklaşık değeri 930 milyon dolara yükselerek diğer kaynakların payını % 20 oranında arttırmıştır.

OPEC ikili ayrıcalıklı yatırım fonunda tarımın payı 1973 ve 1974'de % 5'den azdı. Fakat 1975'de bu oran toplam taahhütlerin % 25'ine yükseldi. OPEC'in gelişmekte olan ülkelere ve çokuluslu kuruluşlara yaptığı taahhütlerin toplamı 1975'de 4134 milyon dolardır. Bu miktar 1974'e göre önemsiz bir artış olmakla beraber, 1973'deki taahhütlerin hemen hemen beş katıdır. Ayrıca imtiyazlı net harcamalar korkunç bir artış göstererek 1973'de 500 milyon dolardan daha az iken, 1975'de yaklaşık 2.6 milyar dolara ulaşmıştır. Halbuki OPEC ülkelerinin toplam GSMH'ları daha hızlı bir artış göstermiş ve 1975'de bu harcamaların GSMH larına (gayrı safi millî hasılalarına) oranı % 1.40'dan % 1.28'e düşmüştür. OPEC üyelerinin yaptığı yardım hâlâ coğrafi bir yoğunluktan gelmektedir. OPEC'in 1973' deki toplam ikili taahhütlerinin % 92'si Arap Birliği ve İslâm Kalkınma Bankası tarafından sağlanmaktadır. 1974'de bu oran % 90'dır. 1973-75'de OPEC ikili tarım taahhütlerinin % 55'i Yakındoğu ülkelerine, % 28'i Uzakdoğu ülkelerine, % 17'si ise Afrika'ya yapılmıştır. Toplam tarımsal taahhütlerin yarısına yakın bir kısmı gübre sanayiinin gelişmesine, % 13 kadarı ise sulama projelerine ayrılmıştır.

OPEC'in mevcut kalkınma yardımını genişletmek için yararlandığı birçok çokuluslu ve ikili kanalların yanısıra, yakın tarihlerde yeni bir kolaylık olan OPEC Özel Fonu kurulmuştur. Bu, faizsiz ve uzun vadeli borç sağlayan fona yapılan katkılar 800 milyon dolara ulaşmıştır. Bunun 400 milyon dolardan fazlası IFAD için, 200 milyon doları ödemeler dengesi güçlükleri çeken ve bu sorundan en çok etkilenen 45 azgelişmiş ülke için, 150 milyon doları da proje finansmanı için ayrılmıştır.

Kasım 1976'da, Fonun Yönetim Komitesi, ödemeler dengesi güçlüklerinden ciddi olarak etkilenen 45 azgelişmiş ülkeye sağlanacak 200 milyon dolarlık yardım ile ilgili harcamaların ayrıntılarını saptamıştır. Bu yardımdan yararlanacak başlıca ülkeler Mısır, Hindistan, Pakistan ve Bengaldeş'tir. Yardım, kişi başına düşen gelir, kambiyo rezervleri, ithalat ve borç yükünün rezervlere olan oranı ve petrol ithal fiyatının artışı gibi nedenler gözönünde tutularak verilecektir. Borçlar faizsizdir, % 0.5 hizmet bedeli taşır, 25 yıl vadelidir ve 5 yıllık ödemesiz bir süre tanınmaktadır.